

Predmet br. IT-00-39-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona, načinjenog tokom sudske postupke, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o izvornom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti usklađena s transkriptom na engleskom jeziku.

Dodatno ispituje g. Tieger: [nastavak]

[Tužilac ispituje putem prevodioca]

P: Dobar dan, gospodine Mandiću.

O: Dobar dan.

P: I Sud i ja smo juče naznačili da će ovaj dio biti kratak i ja sasvim sigurno namjeravam da tako da i bude. Postoje dva pitanja koja želim pokrenuti.

Prvi se odnosi na diskusiju o uslovima u "Kuli" i u vezi s tim želio bih Vam prezentirati dokument od 25. maja 1992., koji je poslalo Ministarstvo unutrašnjih poslova a potpisao Milenko Opačević /u engleskom transkriptu: "Tepavković"/, načelnik Stanice javne bezbjednosti Novi Grad, a ERN broj je ET 345-5968.

G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, možda bih trebao da naznačim da je ovo dokument koji je nedavno objelodanjen Obrani, ali je usko povezan sa jednim drugim dokumentom. Ne vjerujem da ima bilo kakve zabrinutosti na strani Obrane vezano za te dokumente, ali ostavljam to gospodinu Stewartu, ako je tu. Vezan je za dokument od 20. maja.

SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite, gospodine Stewart.

G. STEWART: [simultani prevod] Ne želim izraziti nikakvu zabrinutost ili nepostojanje zabrinutosti. Naprosto, ne izražavam nikakvu zabrinutost.

SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Onda je to novi dokazni predmet,

1 pretpostavljam, i onda bi trebao da dobije broj.

2 SEKRETAR: [simultani prevod] On će dobiti broj dokaznog predmeta P464, a
3 engleski će biti P464.1.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala.

5 G. TIEGER: [simultani prevod]

6 P: Gospodine Mandiću, P464, pored što ga je poslao gospodin Tomavčević
7 /u engleskom transkriptu: "Tepavković"/...

8 GDA PREVODILAC: Ako sam dobro razumjela.

9 G. TIEGER: [simultani prevod]

10 P: ...isto tako je bio upravljen podsekretaru Stanice javne bezbjednosti i
11 Ministarstva unutrašnjih poslova i takođe Ministarstvu pravosuđa, a posebno na
12 pažnju ministra. Ja želim da Vas pitam da li je to još jedan dokument u kojem
13 gospodin Tepavčević /u engleskom transkriptu: "Tepavković"/ identifikuje neke od
14 uslova koji su vladali u "Kuli" u to vrijeme?

15 O: Da.

16 P: Gospodine Mandiću, juče je bilo i diskusije o interesima za
17 ujedinjavanje vojnih i civilnih sudova i brige koja je proisticala iz
18 funkcionisanja tih institucija. U vezi s tim, dozvolite da Vas pitam sljedeće.
19 Kao prvo, je li tačno da je neposredno nakon početka ratnih operacija, a potom
20 tokom većeg dijela 1992., bio veliki broj napuštene nesrpske imovine u Republici
21 Srpskoj?

22 O: Da.

23 P: Ta napuštena imovina je bila predmet zabrinutosti vlasti Republike
24 Srpske. Da li je također tačno da je ta imovina trebalo da bude stavljena pod
25 nadzor vlasti, tj. da pređe u posjed Vlade Republike Srpske?

26 O: U... u ratne robne rezerve, da.

27

28

29

30

1 P: Da li je postojala zabrinutost u vlastima Republike Srpske o pljački
2 te napuštene imovine, a stoga i odvoženja te imovine na neka druga mjesta, osim
3 onih gdje su se nalazile ratne rezerve?

4 O: Ja m... ja mogu da kažem svoje lično mišljenje, pošto je to bilo
5 isključivo u nadležnosti Ministarstva za unutrašnje poslove i Vojne policije
6 Vojske Republike Srpske. Ali se događalo, ovaj, ti problemi sa imovinom,
7 napuš...napuštenom imovinom lica nesrpske nacionalnosti i pokušavalo se spriječiti
8 pljačka paravojnog /sic/ formacija, odnosno civila koje su iza tih ljudi upadali
9 u te stanove i vršili krađu, odnosno otuđenje imovine.

10 P: A također i zabrinutost od pljačke od strane vojske i policije, povrh
11 toga?

12 O: An... n...nisam upućen da su vojska, pogotovo policija, pljačkala. Mislim
13 da se uglavnom to odnosilo a... na paravojne f...formacije i civile srpske
14 nacionalnosti koji su ostajali na toj teritoriji. Područje je zahvaćeno ratom i
15 ljudi u strahu od neimaštine od gladi su ulazili u napuštenu imovinu, odvozili
16 je svojim kućama. Ili paravojne formacije koje su dolazile na ta ratom zahvaćena
17 područja, ustvari, gde se... gde je ostajala imovina, pa su kupili. Nisu mi
18 poznati slučajevi da je policija i vojska pljačkala, pogotovo ne policija.

19 P: Da pokušamo to razjasniti što je moguće prije. Vi govorite o imovini
20 koja je bila vrijedna ogromne količine novca, je li to tačno?

21 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, ja sam pokušao da slijedim
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 zahtjev koji je dat ranije i nisam želio da uložim prigovor prerano, prije nego
2 što vidim kuda taj smjer ispitivanja vodi. Ali pretpostavljam da je taj pravac
3 ispitivanja, na neki način, blisko povezan sa pitanjem ujedinjenja vojnog i
4 civilnog pravosuđa. No, za sada se to još ne čini očiglednim. I, ako ne postoji
5 takva veza, ja onda postavljam pitanje kako to proizlazi iz unakrsnog
6 ispitivanja zato što se ne čini da postoji dovoljno bliska povezanost sa bilo
7 kojim pitanjem koje je bilo u unakrsnom ispitivanju.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger.

9 G. TIEGER: [simultani prevod] Mislím da je to u redu, časni Sude.
10 Dopustite onda da pređem na pitanje koje će tu vezu učiniti sasvim evidentnom.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Zatim ćemo čuti Vaše sljedeće
12 pitanje, a gospodin Stewart ima priliku da uloží prigovor prije nego što svjedok
13 odgovori na pitanje, ukoliko želi.

14 G. TIEGER: [simultani prevod]

15 P: Gospodine Mandić, tokom 1992., da li se dogodilo da je zabrinutost
16 vezana za napore da se krivično gone djela pljačke bila glasnije izražena od
17 strane vlasti Republike Srpske i imala više pažnje pravosudnog sistema nego
18 naponi da se vrši krivično gonjenje /?zločina protiv/ nesrba?

19 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, ovdje se uopšte ne vidi gdje
20 postoji ta povezanost.

21 [Sudije većaju]

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Iako je povezanost daleka, ipak je
23 dovoljno. Možete odgovoriti na pitanje.

24 SVEDOK: Ako možete da ponovite, molim Vas.

1 G. TIEGER: [simultani prevod] Naravno.

2 P: Tokom 1992., da li je bilo tako da su zabrinutost i naponi da se
3 krivično goni pljačka bili mnogo glasniji od strane vlasti Republike Srpske i da
4 su dobili puno više pažnje od strane pravosudnog sistema negoli naponi da se
5 krivično gone nesrbi?

6 PREVODILAC: Oprostite - da se krivično gone krivična djela protiv
7 nesrba.

8 O: Pa, ja sam u ovo nekol'ko dana pokušavao da... da... da odgovorim,
9 odnosno da e... časni Sud uputim u stanje i u vojnom i u civilnom pravosuđu /sic/.
10 Oć... odnosno, stanje početkom rata, gdje je Bosna i Hercegovina bila i u nekoliko
11 navrata isprekidana i komunikacijski i na sve druge načine, tako da, recimo,
12 uopšte upoznat šta se događalo u Krajini, u Hercegovini, u drugim dijelovima
13 Bosne, osim u Sarajevu i oko Sarajeva. Tako na ovo pitanje ne bih mogao
14 konkretno dati odgovor, gospodine Tieger. Zaista nisam bio upućen u to.

15 P: Daću Vam jedan istaknuti primjer, ako dozvolite, a onda ćemo vidjeti.
16 Dopustite da počnem ovdje.

17 Da li ste upoznati sa hapšenjem pripadnika jedinice poznate kao Žute ose
18 u Zvorniku?

19 O: Da, čuo sam za to. Da.

20 P: Da li Vam je poznato da su pripadnici Žutih osa bili pušteni nakon
21 tri dana?

22 O: Ne. Problem je bio što su te paravojne formacije - čini mi se iz
23 Srbije, iz Malog Zvornika ili Loznice - redom maltretirali ne samo n...nesrpsko
24 stanovništvo, već i srpsko, čak se sjećam dobro i neke ministre, i otimali im
25 putnička vozila, tako da je na Vladi donešena odluka da specijalna jedinica

1 MUP-a ode, uhapsi i razoruža te paravojne formacije. Za to znam. A šta je
2 poslije bilo, nisam bio upoznat. Mislim da je to bilo 1992./1993. godina,
3 devedes... krajem 1992. ja mislim čak. Ne sjećam se tačno datuma. To je bila neka
4 kriminogena grupa koja je sve redom pljačkala, kako Srbe tako i nesrbe. A kad su
5 poslije pustani /sic/, šta je bilo, nisam upoznat s tim. Znam da je Karišik
6 Milenko kao komandant specijalne jedinice vodio tu operaciju lično - hapšenja
7 Žutih osa.

8 P: Da li ste bili upoznati sa činjenicom da su pripadnici Žutih osa
9 tokom svog perioda zatočenja priznali da su ubijali nesrbe u Zvorniku?

10 O: Ne, gospodine /nečujno/.

11 G. TIEGER: [simultani prevod] Hvala, gospodine Mandiću.

12 Završio sam, časni Sude.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] I sudije imaju neka pitanja za Vas,
14 gospodine Mandić. Sudija Canivell će prvo postaviti pitanje.

15 Ispituje Sudsko veće:

16 SUDIJA CANIVELL: [simultani prevod] Hvala, gospodine predsjedavajući.

17 Juče ste rekli, nakon što Vas je gospodin Tieger pitao kada ste Vi
18 promovisali ideju zasebne srpske policije, u Bosni i Hercegovini Vi ste
19 djelovali pod uputstvima koja ste dobili. Možete li nam reći, čija ste Vi
20 naređenja slijedili?

21 O: Ja sam... s... ako mislite na odvajanje, odnosno pismo, depešu koju sam
22 poslao, sledio naređenja ministra Miće Stanišića i upute Skupštine Republike
23 Srpske.

1 SUDIJA CANIVELL: [simultani prevod] U to vrijeme, optuženi gospodin
2 Krajišnik je predsjedavao tom Skupštinom, koliko Vi znate?

3 O: U to vrijeme gospodin Krajišnik je bio predsjednik zajedničke
4 Skupštine Bosne i Hercegovine i predsjednik Skupštine srpskog naroda.

5 SUDIJA CANIVELL: [simultani prevod] Hvala.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A sada sudija El Mahdi ima jedno
7 pitanje.

8 SUDIJA EL MAHDI: [simultani prevod] Hvala, gospodine predsjedavajući.

9 Gospodine Mandiću, dobar dan. Želim da razjasnimo dvije stvari koje su
10 bile zabilježene od strane zastupnika Odbrane. Kao prvo, prva se stavka tiče
11 odnosa između Vlade i zakonodavne strukture. Postavljeno Vam je pitanje u vezi
12 sa tim odnosom. Od Vas je zatraženo da kažete da li je svaka odluka trebala biti
13 prenesena i potvrđena od strane Skupštine. Vi ste na to rekli "ne".

14 Koliko sam ja shvatio situaciju, postoji određen odnos između izvršne i
15 zakonodavne vlasti, pa je moje pitanje sljedeće: općenito govoreći, smjernice,
16 uputstva, tj. uputstva koja je Skupština, da li je ona mogla davati uputstva
17 Vladi /kako je prevedeno/?

18 O: Mogu samo, časni Sude, da objasnim ko je vršio zakonodavnu, a ko
19 izvršnu vlast u stanju neposredne ratne opasnosti kakvo je bilo 1992. godine.
20 Zakonodavnu vlast su dijelili Skupština i predsjednik republike, koji je po
21 Ustavu imao ovlaštenja Skupštine, odnosno zakonodavne vlasti. Po Ustavu, sve

1 operativne, odnosno izvršnu vlast je d...drža... radila Vlada i nije morala za svoje
2 nadležnosti, ingerencije po Ustavu polagati bilo kakve račune Skupštini, osim
3 kad su podnosili zajednički izvještaj ili na za to pripremljenim skupštinama.

4 SUDIJA EL MAHDI: [simultani prevod] Znači, slijedila je uputstva koja su
5 došla iz Skupštine?

6 O: Vlada je radila po Ustavu, po svojim ovlaštenjima, odnosno po zakonu
7 o ministarstvima. I tačno je navedeno šta može da radi Vlada i koje oblast se
8 ona bavi time /sic/. Znači, bez odluka Skupština, to je po Ustavu, odnosno
9 zakonu o ministarstvima, zakonu o Vladi i tačno se znalo ingerencije, odnosno
10 nadležnosti Vlade, a ingerencije Skupštine, odnosno z... vrl... zakonodavnog tijela.
11 I Vlada je odgovarala za svoj rad Parlamentu, Skupštini.

12 SUDIJA EL MAHDI: [simultani prevod] Da. Oni su bili odgovorni Skupštini?

13 O: Da, za zakonitost rada.

14 SUDIJA EL MAHDI: [simultani prevod] U redu. Onda ima jedno drugo pitanje
15 koje je povezano sa ovim, a tiče se informacija, Vaših saznanja vezanih za
16 stanje na terenu. Konkretno, u vezi sa zatvoreničkim centrima i načinom na koji
17 su zatočenici bili tretirani. Vi ste rekli da ste dobili informacije iz medija -
18 jer su mediji o tome svakakve izvještaje radili - da je bilo i kontradiktornih
19 informacija. E sad, moje pitanje je prilično jednostavno: da li je Republika
20 Srpska imala svoj vlastiti televizijski i radio program kao i novine?

21 O: Televizijski i radio program je imala, a u početku nije imala novine.

1 SUDIJA EL MAHDI: [simultani prevod] Da budemo sad jasni, sada govorimo o
2 mjesecu maju.

3 O: Tada je postojala srpska televizija na Palama i srpski radio na
4 Palama, a novine nisme... nije Republika Srpska imala.

5 SUDIJA EL MAHDI: [simultani prevod] Pod čijim je ovlastima bila
6 televizija i radio?

7 O: Pod Vladom. Ministar za informisanje je bio nadležan za radio i
8 televiziju, iz Vlade Republike Srpske.

9 SUDIJA EL MAHDI: [simultani prevod] U redu. Kada ste Vi lično gledali te
10 emisije, Vi niste, naravno, mogli imati potpuno povjerenje u informacije. Niste,
11 dakle, vjerovali onim informacijama koje ste mogli vidjeti na ekranu, na
12 televiziji, na Palama?

13 O: Pa, na Palama, odnosno u Sarajevu, vodio se medijski rat između
14 zavađenih snaga, tako da je ono što je objavljivala *Federalna televizija* iz
15 Sarajeva je bilo uvijek suprotno onom što je objavljivala televizija na Palama i
16 obratno.

17 SUDIJA EL MAHDI: [simultani prevod] Da. Ja sada govorim samo o
18 televiziji na Palama. Vi ste bili odgovorni Vladi, Vi ste rekli da su neki
19 mediji emitirali informacije koje su na određen način bile kontradiktorne.
20 Međutim, što se Vas tiče, da li ste Vi vjerovali tim informacijama koje su bile
21 emitirane na televiziji, koje su na neki način bile izraz onog što je vaša Vlada
22 željela reći?

23 O: Da.

24 SUDIJA EL MAHDI: [simultani prevod] A na televiziji se ništa nije
25
26
27
28
29
30

1 govorilo o zlostavljanju zatočenika, ili jeste?

2 O: Ja se ne sjećam. Ako mislite, časni Sude, na maj, ne sjećam se, ali
3 je bilo emisija. Vidjeli smo ovde gospođu Biljanu Plavšić kada je govorila o tim
4 problemima u vezi zatvora, ali je sigurno bilo informacija na Palama i nisam
5 imao razloga da sumnjam u istinitost televizije srpske na Palama.

6 SUDIJA EL MAHDI: [simultani prevod] Moje sljedeće pitanje tiče se
7 sljedećeg: ako se znalo za nekoliko lokacija na kojima su ljudi bili zatočeni,
8 da li je Vlada tražila određena sredstva koja su bila potrebna da bi takvi
9 centri i dalje mogli funkcionirati?

10 O: Ti centri su bili pod ingerencijama Vojske Republike Srpske koja nije
11 spadala u... u... pod... pod vlast izvršne vlasti i budžet vojske nije išao preko
12 Vlade.

13 SUDIJA EL MAHDI: [simultani prevod] Rekli ste da je, na primjer u
14 "Kuli", da je taj zatvor, recimo, bio pod kontrolom policije, tako da ja mislim
15 da to sigurno nije bilo jedino takvo mjesto koje je bilo pod kontrolom policije.
16 Dakle, da li je... Ako sam Vas dobro shvatio i ono o čemu se govorilo, bilo je
17 više zatočenika na tim lokacijama nego što je uobičajeno. Dakle, da li ste Vi
18 upoznati sa tim da li je Vlada tražila sredstva za sve te neophodne troškove
19 kako bi ti zatočenički objekti mogli nastaviti sa radom?

20 O: MUP se obraćao Vladi i Vlada je odobravalala sredstva za "Kulu", zatvor
21 koji je policija držala i odobravana sredstva i davana sredstva, jer je bio
22 veliki broj fluktuacije civilnog stanovništva pošto se na tom lokalitetu borl...

23
24
25
26
27
28
29
30

1 vodile borbe gotovo čitave 1992. godine.

2 SUDIJA EL MAHDI: [simultani prevod] Međutim, koje su svote, koliki su
3 bili iznosi tog budžeta, tih sredstava? Možete li nam dati neke brojke?

4 O: Ne mogu, časni Sude. Ne... ne znam, ne sjećam se.

5 SUDIJA EL MAHDI: [simultani prevod] U redu. Preći ćemo na jednu drugu
6 temu. Vi ste rekli da je gospodin Žepinić podnio ostavku, da je podnio ostavku
7 predsjedniku Skupštine, gospodinu Krajišniku. Na koji način... To jest, u kom
8 obliku je on dostavio svoju ostavku?

9 O: Gospodin Žepinić je podnio pismenu ostavku predsjedniku Skupštine
10 srpskog naroda, gospodinu Momčilu Krajišniku.

11 SUDIJA EL MAHDI: [simultani prevod] Da. Ali, koja je bila njegova
12 zvanična funkcija? Gospodin Krajišnik je mogao prihvatiti ili odbiti taj zahtjev
13 za ostavku gospodina Žepinića?

14 O: Ž... gospodin Žepinić je podnio ostavku na mjesto zamjenika ministra i
15 podnio je predsjedniku Skupštine srpskog naroda, koju je gospodin Krajišnik,
16 mislim, prihvatio.

17 SUDIJA EL MAHDI: [simultani prevod] Da. Ali, zar u normalnim
18 okolnostima, zar ne bi trebao član Vlade svoju ostavku podnijeti predsjedniku
19 Vlade?

20 O: Tada nije bila formirana Vlada, već je bio Ministarski savjet sv... -

21 SUDIJA EL MAHDI: [simultani prevod] Da, doista je bilo tako. Vi kažete
22 da je bilo uobičajeno ili je u toj situaciji se onda svako obraćao predsjedniku
23 Skupštine, pa je tako predsjednik Skupštine bio taj koji je, da tako kažem, imao

24

25

26

27

28

29

30

1 ovlast da prihvati ili odbije imenovanje ili ostavku nekog člana Vlade?

2 O: Došlo je do nesuglasnosti između Vitomira Žepinića, sa jedne strane,
3 i Miće Stanišića, novoimenovanog ministra srpskog MUP-a, sa druge strane, i nas
4 ostalih srpskih kadrova u zajedničkom MUP-u. Taj problem smo pokušali da
5 riješimo na sjednici kod gospodina Krajišnika, gdje je Mićo Stanišić predložio
6 da odemo, a gospodin Krajišnik prihvatio. I, u kabineku... kabinetu, nakon
7 razgovora nas – bilo je 10-15 pripadnika MUP-a – Vitomir Žepinić je podnio
8 ostavku na mjesto... na funkciju koju je do tada imao i predao je gospodinu
9 Krajišniku.

10 SUDIJA EL MAHDI: [simultani prevod] Dakle, Vi kažete da je gospodin
11 Krajišnik bio nadležni organ u toj situaciji?

12 O: Pa, ja ne znam ko je bio nadle...nadležan za to, ali je pr... gospodinu
13 Krajišniku predata ostavka, jer nije postojala tada Vlada srpska uopšte.

14 SUDIJA EL MAHDI: [simultani prevod] Moje posljednje pitanje tiče se
15 sljedećega: koliko Vi znate, da li je bilo bilo kakvih sukoba - bilo otvorenih
16 ili ne; dakle, prikrivenih - između civilnih vlasti, tu uključujem i političku
17 stranku SDS, s jedne strane, i vojske s druge? Dakle, da li je bilo sukoba
18 između te dvije grupe?

19 O: Da.

20 SUDIJA EL MAHDI: [simultani prevod] A, recite, na temelju čega ste sada
21 mogli potvrdno odgovoriti na moje pitanje?

22 O: Zato što se vojska, pogotovo rukovodstvo vojske, autohtono ponašalo i

1 nije prihvatalo nikakve sugestije civilne vlasti, pogotovo ne Vlade i ne
2 Skupštine. Jedino su uvaž...uvažavali predsednika Republike Srpske, sa njim
3 komunicirali oko svog načina ratovanja.

4 SUDIJA EL MAHDI: [simultani prevod] Dakle, ako se nekoga unapređivalo,
5 recimo u vojsci, ko je bio nadležan za takva unapređenja?

6 O: Ba... mislim da do čina generala je načelnik Generalštaba bio nadležan,
7 Ratko Mladić, a u više činove generalske, ja mislim, predsednik republike.

8 SUDIJA EL MAHDI: [simultani prevod] Jedino on? Samo predsjednik
9 republike?

10 O: Da.

11 SUDIJA EL MAHDI: [simultani prevod] A generala Mladića je imenovao
12 predsjednik republike svojom odlukom bez da se savjetovao sa nekim drugim?

13 O: Ja mi... lič... -

14 SUDIJA EL MAHDI: [simultani prevod] Bez da je bilo koga pitao za
15 mišljenje?

16 O: Časni Sude, ja ne znam, ali mislim da je general Mladić došao u Bosnu
17 kao general.

18 SUDIJA EL MAHDI: [simultani prevod] Da. Međutim, s obzirom da je on
19 postavljen na čelo vojne strukture i hijerarhije, kako je do toga došlo?

20 O: Mislim da ga je postavio e... predsjednik republike, ali ne znam tačno.
21 Da... da ga je imenovao na... za načelnika Generalštaba, a što je potvrdila
22 Skupština.

23 SUDIJA EL MAHDI: [simultani prevod] Skupština, kažete?

24 O: N...ne zna... časni Sude, ne zna... ne znam tačno te propise. Ali, kol'ko
25 se ja mogu sjetiti, Ratka Mladića je i... za načelnika Generalštaba imenovao

1 predsjednik republike doktor Radovan Karadžić, što je, ne znam tačno, potvrdila
2 Skupština. Da li je ili ne, to nisam siguran da li je bilo u ingerencijama da
3 potvrđuje imenovanja. To j... ali, to ima u zakonu o vojsci i iz... u Zakonu o
4 Narodnoj skupštini Republike Srpske. Nisam siguran u to.

5 SUDIJA EL MAHDI: [simultani prevod] U redu. Po tome što Vi znate,
6 recite, da li je vojska bila pod političkim utjecajem? Naime, svi znaju da u
7 nekim režimima - recimo, u komunističkom režimu - je stranka, komunistička
8 stranka imala svoj utjecaj, da je ona vršila imenovanja i unapređenja unutar
9 vojnih struktura. Dakle, koliko Vi znate, da li je vojska na sličan način bila
10 pod utjecajem politike? Da li je stranka imala bilo kakvog utjecaja u tome na
11 vojsku?

12 O: Moje je lično mišljenje, časni Sude, da je stranka, odnosno civilna
13 vlast, vrlo malo imala uticala... uticaja na vojsku i da je vojska samostalno
14 vršila svoju vlast.

15 SUDIJA EL MAHDI: [simultani prevod] Da, da. Međutim, ja ovdje govorim
16 konkretno o stranci.

17 O: Pa, stranka se poistovetila sa civilnom vlasti, jer je svi čelni
18 ljudi stranke su bili i u vlasti - da li izvršnoj, zakonodavnoj ili
19 predsjedničkoj - ali svi ljudi koji su predstavljali stranku bili su u vlasti
20 oficijelnoj u Republici Srpskoj.

21 SUDIJA EL MAHDI: [simultani prevod] Dakle, ako sam dobro shvatio Vaš
22 odgovor, doktor Karadžić je bio osoba koja je bila na civilnom položaju ali je
23 imao i vlast i ovlasti koje su se ticale i vojske? Bio je nadređen i vojsci?

24 O: Da, časni Sude.

25 SUDIJA EL MAHDI: [simultani prevod] Hvala. Zahvaljujem se i
26 predsjedavajućem.

27 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ja imam nekoliko pitanja za Vas,

1 gospodine Mandiću. Odgovarajući na pitanje sudca El Mahdija, Vi ste rekli da se
2 vojska ponašala neovisno, autonomno. Možete li nam dati nekoliko primjera,
3 najznačajnijih, najjačih primjera u kojima se vidi da je bilo sukoba između
4 postupaka vojske i stavova Vlade i Skupštine, dakle, mjesta gdje se to vidjelo?

5 O: Prvi primjer je bio kada je general Mladić penza... penzionisao
6 ministra odbrane Subotića, generala. I nikad vojska nije došla na sastanak
7 Vlade. Ispočetka rata, general /sic/ Ratko Mladić je kurtoazno komunicirao sa
8 Vladom i sa predsjednikom Skupštine, a posle nije ni kurtoazno. I jedinu
9 komunikaciju Generalštab, vojska komplet... znači, ru...rukovodni kadar vojske imao
10 je sa gospodinom predsjednikom republike doktorom Radovanom Karadžićem.

11 I još jedan primjer koji sam, časni Sude, naveo prije nekol'ko dana.
12 Događalo se da Generalštab, da vojska uhapsi po sedam-osam ministara i zatvori
13 po deset dana da hrane domaće životinje i tako, i da mu niko na to nije mogao
14 ništa da... da uradi ni prigovori.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Međutim, da li je bilo otvorenih
16 sukoba koji su bili vezani za dejstva vojske, dakle, stvari gdje Vlada ili
17 Skupština nisu dale svoje odobrenje?

18 O: Ja mislim da i po Zakonu o vojsci, a i po svim aktima važećim,
19 Generalštab nije morao niti trebao da informiše niti Vladu, niti Skupštinu o
20 vojnim dejstvima, samo Predsjedništvo, odnosno predsjednika republike.

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Međutim, ako i nisu morali
2 obavještavati, to ne znači automatski da niko nije bio upoznat sa dejstvima.
3 Možda ne sa detaljima, ali -

4 O: Ja ne znam, časnici Sude. Ali, siguran sam da... da vojni vrh nije
5 obavještavao o tim značajnijim vojnim aktivnostima nikoga iz civilne vlasti. Ja
6 sam siguran u to, čak ni ministra odbrane. Ako su bile neka... neke značajnije
7 akcije i neka... neke značajniji poduhvati vojni.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ne znam kako da shvatim Vaš odgovor. Da
9 li to znači da Vi kažete da preuzimanje sela ili gradova, da su to bila vojna
10 dejstva o kojima nije vršeno obavještavanje, tako da niko na višoj razini nije
11 za to ni znao?

12 O: Znači da je Generalštab informisao predsjednika republike i
13 Predsjedništvo o tim aktivnostima. Ali, što se tiče na...narednih zadataka,
14 odnosno njihovih budućih, ne vjerujem da je iko znao, osim predsjednika. Oni su
15 bili s... s... puno samostalni i puno su nadređeni bili u odnosu na civilnu vlast.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ja nisam konkretno pitao samo za buduće
17 operacije, ja sam mislio pritom i na ona dejstva koja su se već ranije odigrala,
18 a za koja ni Skupština, niti većina u Skupštini, niti Vlada, niti ministri iz
19 Vlade, recimo, se ne bi slagali, tj. nisu se slagali. Dakle, iako možda formalno
20 nisu to morali odobriti, tj. nisu imali potrebu da to odobravaju, ali nešto s
21 čim se nisu slagali.

22 O: Da. Da, časnici... pr...predsedniče.

23 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Za to ne bi nitko znao? Jer, ono što sam
24
25
26
27
28
29
30

1 Vas ja pitao, dakle, iako o nekim akcijama nije obavještavano, da li su se te
2 stvari mogle odvijati bez saznanja na višoj razini, recimo, kod članova Vlade
3 ili članova Skupštine? Hoćete reći da oni ne bi bili upoznati sa pitanjima kao
4 što su osvajanje određenog teritorija od strane vojske, možda nekoliko sela, oni
5 za to ne bi znali?

6 O: Ne, č...časni Sude. Vojska nije obavještavala o svojim akcijama nikoga
7 osim nadređene, a to je predsednik i članovi Predsedništva. Ili, eventualno, ako
8 su oni smatrali da treba da na teritoriji gde bi se trebala izvest' akcija da...
9 da odgovorne, dio policije ili nekoga iz vlasti obavijeste - moguće da. Ali, to
10 su oni, odnosno imali su pravo na to da oni ocijene koga će obavijestit', koga
11 neće, za svaku akciju. I to je njihovo pravo bilo po Zakonu o odbrani.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li to također znači da Vi niste bili
13 upoznati s tim koji dijelovi teritorija republike su pod kontrolom srpske
14 vojske?

15 O: A to, od aprila mjeseca tm... a... maja i dalje se mijenjalo, časni Sude,
16 i mi smo informisani na Vladi od ministra odbrane ili na Skupštinama od vojske
17 koja je referisala o stanju na terenu, o borbenih dejstvima, o rasporedu
18 teritorije i svim ostalim segmentima toga dijela što su oni smatrali da treba da
19 obavijeste i Parlament i Vladu. I mi smo na služ... na s... tim vladama od strane
20 ministra odbrane oba... redovno... i ministra unutrašnjih poslova obavještavani.

21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. A da li je ikada bilo dejstava ili
22 rezultata nekih dejstava s kojima se Vi, recimo, ne biste slagali?

1 O: Pa, ja nisam o tome razmišljao. Nisam se... pošto sam otiš...otišao u
2 civilno pravosuđe, nisam ni upoznat bio ni zainteresovan za ta dejstva. Bilo je
3 man... van moje ingerencija. Imao sam puno problema u ovome civilnom sektoru
4 pravosuđa, tako da o tome čak nisam razmišljô, nit' imô kontakta sa pripadnicima
5 vojske, a ponekad imao sa pripadnicima MUP-a.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Htio bih da se sad pozabavimo
7 jednom drugom temom. Govorili ste nam o zatočeničkim objektima koji su bili pod
8 kontrolom vojske. Recite, tko je odlučivao koji bi od tih objekata bili pod
9 kontrolom vojske a koji ne bi bili pod kontrolom vojske? Ko je to određivao?

10 O: Ja mislim, one objekte koje je vojska zauzimala i formirala da je
11 vojska držala, a objekte koje je policija zauzimala i držala, policija držala.
12 Znači, od situacije na terenu kako se odvijalo. Nije niko određivao posebno šta
13 će držati vojska, šta poli...policija, to se na terenu odvijalo, 'nako, *ad hoc* -
14 od slučaja do slučaja. I vel'ku većinu toga je vojska držala a jedan manji dio
15 policija.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ako sam dobro shvatio Vaš odgovor, to je
17 jednostavno bilo činjenično stanje, a ne rezultat neke odluke?

18 O: Da, časni Sude.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li je bilo i nekih zatočeničkih
20 objekata koji su bili u sklopu odgovornosti ministra pravde?

21 O: Pa, mi smo pokušali u toku 1992. godine da preuzmemo pojedine objekte
22 od policije i vojske i mislim da smo uspjeli da preuzmemo par objekata i
23 nekoliko zatvorimo. Ali, u početku rata, sve objekte gdje su ljudi držani bila
24 je u nadležnosti ili vojske, uglavnom, ili policije.

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A šta je bilo sa onim osobama koje su
2 bile u zatvoru iz vremena prije rata, koje su bile zatvorene, odsluživale kaznu
3 zbog običnih nekih zločina?

4 O: Ti objekte su ,što se tiče teritorije Republike Srpske su bile u
5 Foči, a taj objekat je držala vojska. Mislim da je... da je... ne znam šta se
6 dogodilo sa tim ljudima. I, mi smo pokušavali u toku 1992. godine da taj objekat
7 preuzmemo i, dok sam ja bio ministar, nismo uspjeli. A ostali su bili istražni
8 zatvori pri okružnim sudovima na teritoriji Republike Srpske. Znači, ovaj d...
9 penološki zatvor, odnosno gdje su ljudi izdržavali kaznu na teritoriji Republike
10 Srpske bio samo u Foči i to je vojska dugo držala.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li je tamo bilo zatvorenih i Srba?

12 O: Bilo je. Pa, mislim, predratni zatvor, sigurno da je bilo i muškaraca
13 i žena i Srba i nesrba, bilo miješanog, ovaj, stanovništva i to je bio
14 dugogodišnji za zatvorenike do 10 godina zatvora, mislim. A Zenica je bila za
15 ove... najteža krivična djela koja se... koji se nalazio na teritoriji Federacije. I
16 bile su tri-četiri ove privredne jedinice kao ribnjak, tkaonica neka čarapa i
17 još neki proizvodni pogoni u Foči.

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li su Srbi koji su bili zatvoreni na
19 taj način morali odslužiti do kraja kaznu koja im je bila izrečena prije rata?

20 O: Ne znam, časni Sude.

21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li znate za bilo koji slučaj da Srbi
22 nisu morali odslužiti cijelu kaznu, dakle da su bili pušteni, kako bi im se
23 omogućilo da se priključe oružanim snagama?

24 O: Ne znam, al' moguće da je vojska vršila pomilovanje i regrutovala iz
25 tih redova pripadnike... pripadnike vojske, al' to... ne znam za to, vjerujte.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

petak, 10.12.2004.

Predmet br. IT-00-39-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona, načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o izvornom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti usklađena s transkriptom na engleskom jeziku.

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A ko je onda izvršio amnestiju nad
2 njima? Da li je to uradila vojska?

3 O: Da.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li se nekada neka slična stvar
5 dogodila nekom nesrbinu koji je bio u zatvoru?

6 O: Ne znam, časni Sude.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U jednom od dokumenata koji su Vam bili
8 pokazani - pored pitanja ujedinjavanja vojnog pravosuđa i civilnog pravosuđa -
9 spomenut je prijedlog za odgađanje izvršenja kazne i dodato je da treba
10 razmotriti pozitivne i negative aspekte. Da li se toga sjećate?

11 O: Ako je to bilo na Skupštini u Zvorniku - da.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Možete li nam reći koji su pozitivni
13 i negativni aspekti odgađanja izvršenja kazne i šta to znači?

14 O: Pa, a... Pa, ako se radilo o manjim kri... manje teškim krivičnim
15 djelima, a u... u opštoj nest...nestašici hrane i uslova za izdržavanje kazne e... u
16 to vrijeme se smatralo da je bolje da se odgodi kazna nego da se ljudi za takva
17 krivična djela koja su lakše prirode zatvaraju u opšte... u opštoj neimaštini i
18 neimaštini prostora. Mislim da se na to odnosi, časni Sude.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala Vam na tom odgovoru. Nemam više
20 pitanja za Vas.

21 Da li su pitanja koja su postavile sudije stvorila potrebu da se postave
22 još neka pitanja svjedoku?

23 G. STEWART: [simultani prevod] Da, časni Sude.

24 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite.

25 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, ja imam jedan dokument, a
26 nemamo njegove kopije. To je veoma kratak dokument na B/H/S-u. A rečeno mi je,

27

28

29

30

1 zato što ja to ne znam, da je to primjerak ostavke gospodina Žepinića.

2 G. TIEGER: [simultani prevod] Ustvari, ja sam pomislio da sam ga
3 prepoznao. Da li je to dokument ETSA02-6813?

4 G. STEWART: [simultani prevod] Da, upravo taj.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ima li ikakav razlog da se povjeruje da
6 bi se strane mogle složiti o činjenici koja se pojavljuje u dokumentu i žele da
7 to prenesu Vijeću?

8 G. TIEGER: [simultani prevod] Ja se bojim da je gospodin Stewart želio
9 da ga prezentira svjedoku vezano za pitanja sudije El Mahdija i da potvrdi da li
10 je to ono o čemu je govorio.

11 G. STEWART: [simultani prevod] Gospodin Tieger je upravo dobio svoje
12 poene. On je bio u pravu što se tiče dokumenta, časni Sude. I sad ja ne znam
13 tačno šta -

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ako se obje strane slažu, to je pisani
15 dokument, odnosno ostavka naslovljena određenoj osobi.

16 [Sudije većaju]

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] I sudija El Mahdi bi prihvatio bez da se
18 predoči svjedoku.

19 G. STEWART: [simultani prevod] Mislim da možemo da ga predložimo u ovim
20 okolnostima.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

petak, 10.12.2004.

Predmet br. IT-00-39-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona, načinjenog tokom sudske postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o izvornom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti usklađena s transkriptom na engleskom jeziku.

1 da nije gospodin Krajišnik, bilo lično ili kao predsjednik Skupštine, taj koji
2 je imao ovlaštenja da prihvati ili odbije ostavku, da je to išlo pred Skupštinu,
3 taj zahtjev?

4 O: Ja sam časnom Sudu pokušao objasniti da je doktor Žepinić lično
5 podnio predsjedniku Skupštine ostavku, a ministre može razriješiti i postaviti
6 samo Skupština.

7 P: Da li u ovom slučaju računate gospodina Žepinića kao ministra?

8 O: Znači, ne znam da li ste, gospodine Stewart, sve čuli. Ministre i
9 zamjenike je u to vrijeme postavljala i razjeršavala /sic/ Skupština, a ne
10 pojedinac - ne predsjednik Skupštine. A predsjedniku Skupštine se podnosio akt
11 kao što je ovaj.

12 P: Gospodine Mandiću, svodi se na ovo: to nije bilo podnijeto
13 predsjedniku Skupštine, bilo je upućeno gospodinu Krajišniku. I u samom pismu se
14 izričito zahtjeva da ta ostavka bude proslijeđena pred Skupštinu. Je li to tako,
15 zar ne?

16 O: Pa, ja upravo pokušavam to da objasnim, gospodine Stewart. Možda
17 nisam malo -

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Meni je savršeno jasno da ste Vi rekli
19 da su imenovanja i razrješenja bila na Skupštini, a da su se zahtjevi predavali
20 predsjedniku Skupštine.

21 G. STEWART: [simultani prevod] Meni to nije jasno. Jer, zar ne bi bio
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 efekat riječi "osim"... na strani 26, red 6 i tu, u ovoj rečenici, ova riječ
2 neizostavno traži razjašnjenje.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da.

4 G. STEWART: [simultani prevod] Ali, ako je časni Sud zadovoljan -

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ali, postaje jasno u desetom redu. Ja
6 sam imao iste misli na šestom redu, ali mi je postalo sasvim jasno u redovima 10
7 i 11.

8 G. STEWART: [simultani prevod] Meni je jako drago da je to sada jasno.
9 Ali, što se tiče opreza časnog Suda vezano za ono što se čini da su dva
10 očigledno kontradiktorna odgovora data u svjedočenju, a sada je to razjašnjeno.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da.

12 G. STEWART: [simultani prevod]

13 P: Gospodine Mandiću, Vama je postavljeno više pitanja. Kao prvo,
14 postavljeno Vam je pitanje o uputstvima vezano za podjelu MUP-a. Postavljeno je
15 pitanje o uputstvima koje ste dobili od Skupštine. A situacija je - zar ne,
16 gospodine Mandiću, molim Vas da potvrdite da li je to tačno - da nikakva
17 uputstva nije dala Skupština vezano za podjelu MUP-a, osim uputstava kao što su
18 ona koja su sadržana samo u obliku objavljenih odluka Skupštine, kao
19 zakonodavnog tijela?

1 O: Da. Mislio sam upravo na zakone, na Ustav Republike Srpske i Zakon o
2 unutrašnjim poslovima koji je izglasala s...Skupština, a koji ste Vi prošli put
3 prezentovali.

4 P: Kada Vam je slično sudija El Mahdi postavio pitanje da je Vlada
5 slijedila uputstva koja su dobivena iz Skupštine kao predstavnika naroda, tada
6 je opet jedini način u kojem je Vlada slijedila uputstva Skupštine bio da se
7 pridržavala zakona i odluka koje su bile javno obznanjene od strane Skupštine
8 kao legislativnog tijela?

9 O: Znači, Vlada je morala izvršavati sve odluke Skupštine koje su
10 donose... donesene i zakone koje je Skupština usvojila, a odnosile su se na rad i
11 Vlade ili pojedinih ministarstava. U tom segmentu i na taj način je Vlada
12 slijedila put Skupštine. Odnosno, ono što je Skupština donosila na svojim
13 sjednicama, što nije sporno po svim aktima, i zakonskim i podzakonskim.

14 P: Da razjasnimo. Dakle, osim zakona koji su donijeti, odluke koje su
15 javno donijete na Skupštini, a koje su imale pravnu snagu zakonodavnog tijela,
16 osim toga nije bio nikakav mehanizam ili neka uputstva koja bi se mogla dati
17 bilo od strane Skupštine ili predsjednika Skupštine Vladi u pogledu toga šta
18 treba da uradi?

19 O: Potpuno ste u pravu, gospodine Stewart.

20 G. STEWART: [simultani prevod] Molim Vas, samo jedan trenutak da nađem
21 stranicu.

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ako imate neku ključnu riječ, mogao bih
23 Vam pomoći, ako ima potrebe.

1 G. STEWART: [simultani prevod] U redu je. Mislim da sam već otprilike
2 našao, ali hvala Vam na ponudi za pomoć.

3 P: Gospodine Mandiću, rekli ste, a to je bilo na strani 15, 11. red:
4 "Moje lično mišljenje, časni Sude" - a to je bio odgovor na pitanje sudije El
5 Mahdija - "jeste da stranka, odnosno civilne vlasti su imale vrlo malo uticaja
6 na vojsku i da je vojska djelovala nezavisno i vršila svoja ovlaštenja onako
7 kako je smatrala da treba."

8 Dakle, kada ste govorili o civilnim vlastima koje su, po Vašem
9 mišljenju, imale vrlo malo uticaja na vojsku, da li tu uključujete, u te civilne
10 vlasti, sve civilne vlasti, uključujući i predsjednika Republike Srpske doktora
11 Karadžića?

12 G. TIEGER: [simultani prevod] Ulažem prigovor, časni Sude. To je pitanje
13 postavljeno i odgovor dat sasvim jasno i distinkcija je napravljena nekoliko
14 puta od strane svjedoka.

15 G. STEWART: [simultani prevod] Nije dat odgovor, časni Sude. To je
16 upravo zato što se pitanja i odgovori mogu postaviti tako da pitanje ostane
17 neodgovoreno.

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, možete li nam ukazati
19 na red u kojem je dat odgovor na to pitanje?

20 G. TIEGER: [simultani prevod] Za to će mi trebati nešto vremena.

21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Naravno.

22 SVEDOK: Ako mogu ja, časni Sude, da ponovim svoj odgovor, možda će
23 pomoći advokatima i jednim i drugim?

24 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Postoji prigovor protiv ovog pitanja,
25 zato što je rečeno da je već na njega odgovoreno, pa gospodin Tieger treba da

1 nađe mjesto na kojem ste Vi dali taj odgovor i možda onda imamo i doslovno Vaš
2 odgovor.

3 Možda bih trebao da razjasnim pitanje koje sam ja postavio svjedoku.

4 Gospodine Mandiću, poslije pitanja koje sam Vam postavio o konfliktu
5 koji je postojao između Vlade i Skupštine, s jedne strane, i vojske na drugoj
6 strani, Vi ste dali kao prvi primjer da je jedini odnos koji je postojao bio
7 odnos sa doktorom Karadžićem. Šta ste tačno podrazumijevali pod tim?

8 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, bilo bi nam od velike pomoći
9 da nam date referencu, jer bismo mogli onda da pratimo, pošto nije to jedno
10 apsolutno lagano područje.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] To je strana 16, 10. red i 11. red i ja
12 ću Vam pročitati to, gospodine Mandiću. Govorili ste o prvom primjeru, generalu
13 Mladiću, i rekli ste: "General Ratko Mladić je imao kurtoaznu komunikaciju sa
14 Vladom i predsjednikom Skupštine. Ali, nakon toga, on nije čak to radio ni
15 kurtoazno. Što se tiče Glavnog Štaba i vojske i vođa vojske, jedini odnos koji
16 su imali bio je s predsjednikom republike, doktorom Radovanom Karadžićem."

17 Moje pitanje je bilo šta Vi tačno podrazumijevate pod tim odnosom? Ili,
18 konkretnije, da li je to značilo da bi oni njega slušali ili je i tu postojao
19 sukob, ili ko je bio taj ko je bio na vodećem položaju?

20 SVEDOK: Vrlo je teško odgovoriti, časni Sude, na te nijanse, ali

1 čini mi se da je vojska, uglavnom, jedino sarađivala sa predsjednikom republike
2 i uvažavala ga kao vrhovnog komandanta i predsjednika republike. Znači, i kao
3 civilnu vlast i kao vojnu. Ako mogu da pomognem gospodinu Stewartu: znači,
4 izuzev predsednika republike, vojska u pogledu svog djelovanja nije sarađivala
5 sa civilnom vlašću. Kad kažem "civilna vlast", mislim i na vlo... i na Vladu i na
6 Parlament, a pogotovo na Vladu koja je bila izvršni organ vlasti.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Znači, ne gospodin Karadžić, koliko sam
8 shvatio? Vi ste rekli "osim predsjednika republike". Da, da. Sada je Vaš odgovor
9 jasan, trebao sam bolje da Vas slušam.

10 U redu. Ako na pitanje nije odgovor dat ranije, barem je dat sada.
11 Izvolite nastaviti, gospodine Stewart.

12 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, oprostite, ja upravo čitam
13 nešto iz transkripta.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite.

15 G. STEWART: [simultani prevod]

16 P: Ja ću nastaviti od odgovora koji Vam je sada citiran, gospodine
17 Mandiću, prije nego što smo imali ove razmjene mišljenja i prije nego što je
18 bilo ponovo postavljeno pitanje časnog sudca Oriea. Vi ste rekli: "Moje lično
19 mišljenje je da stranka ili da civilne vlasti nisu imale mnogo uticaja na vojsku
20 i da je vojska djelovala nezavisno i vršila svoje ovlasti kako je željela."

21 I onda konkretno, kao odgovor na pitanje časnog Suda, Vi ste rekli:
22 "Činjenica je da je vojska sarađivala isključivo sa predsjednikom republike" - a
23 to je doktor Karadžić - "i da ga je poštivala i kao predsednika republike i kao
24
25
26
27
28
29
30

1 glavnog komandanta."

2 Moje prvo pitanje jeste: koliko ste Vi bili u poziciji da ocijenite
3 stepen saradnje između vojske i predsjednika republike doktora Karadžića od
4 aprila 1992. pa negdje u narednih pet-šest mjeseci?

5 O: Po... to je ono kol'ko je mogao jedan ministar u Vladi i moje lično
6 poznavanje i doktora Karadžića i Ratka Mladića i moj boravak na Palama i u
7 Sarajevu.

8 P: Da. Ovim se tačno ne navodi stepen Vaše sposobnosti da ocijenite tu
9 saradnju. Da li ste Vi mogli izbliza da pratite koji je postojao stepen saradnje
10 između vojske i doktora Karadžića ili samo umjereno ili ne baš mnogo? Ja Vas
11 pozivam da pokušate da Vijeću date predstavu o tome koliko ste Vi lično mogli da
12 date takvu ocjenu, ocjenu o onom o čemu govorite a to je taj stepen saradnje.

13 O: Ja ne mogu da ocijenim s...svoj stepen informisanosti o odnosima
14 vojske i predsednika republike. Ali, činjenica da sam se tu nalazio i činjenica
15 da sam bio član Vlade i d...da sam poznao te ljude. Moj... ja sam iznio svoju
16 stvar i svoje lično mišljenje o odnosima vojske prema civilnoj vlasti, sa jedne
17 strane, i odnosima vojske, odnosno vojnog vrha prema predsedniku republike, sa
18 druge strane. Tu je časni Sud da ocijeni kol'ko je to punovažno, odnosno
19 kompetentno.

20 P: Rekli ste, referenca je 18. strana, red 6., sudija Orić Vas je pitao...

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. STEWART: [simultani prevod] Oprostite, časni Sude. Prvo ste nam nešto
2 rekli, a onda ste postavili pitanje. Ja samo tražim mjesto s kojeg bih mogao da
3 počnem da bude razumljivo svjedoku.

4 P: Časni Sud je rekao: "Moje pitanje je bilo: možda se o njima nije
5 izvještavalo, ali te su se stvari mogle događati a da niko o njima ne zna od
6 onih koji su se nalazili na višem nivou, recimo, članovi Parlamenta ili
7 ministara u Vladi. Oni možda ne bi mogli da znaju ono što se događalo na terenu,
8 možda na selima," itd. Vaš odgovor je bio: "Ne. Vojska nije morala da informiše
9 nikoga o svojim aktivnostima osim svojih nadređenih, a to je Predsjedništvo i
10 predsjednika. Ili, možda, ako su to smatrali nužnim da se angažuju u operaciji
11 na nekom području, onda bi i dio policije ili neko iz tog područja bio
12 obaviješten."

13 Znači, onaj dio gdje kažete: "Vojska nije informisala nikoga o svojim
14 aktivnostima, osim svojih nadređenih, tj. Predsjedništva i predsjednika." Kada
15 kažete da su njihovi nadređeni Predsjedništvo i predsjednik, da li možete da
16 razjasnite o kome tu govorite?

17 O: Ja sam govorio isključivo o predsjedniku doktoru Karadžiću i članovima
18 Predsedništva, doktori /sic/ Biljani Plavšić i doktoru Nikoli Koljeviću.

19 P: Ja bih sada ostavio po strani pitanje definicije. Da li je, na osnovu
20 Vaših opservacija i saznanja u to vrijeme, bilo tako da ste znali da su ljudi
21 kojima je vojska davala informacije bili doktor Karadžić, doktorica Plavšić,
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 doktor Koljević i samo to troje?

2 O: Ja l... moje lično zapažanje je da je samo doktoru Karadžiću davate
3 /sic/ i da je bila tu potpuna saradnja. Dok je vojska, čini mi se, malo
4 neozbiljno shvatala dok... ova druga dva člana Predsedništva, doktora Nikolu
5 Koljevića i doktoru /sic/ Biljanu Plavšić. Oni su bili ljudi zaduženi za druge
6 sfere života i rada u Republici Srpskoj.

7 P: Na osnovu vlastitih zapažanja, da li ste mogli da procijenite stupanj
8 u kojem su aktivnosti - tu govorim, naravno o srpskoj vojsci - dakle, stupanj u
9 kojem su aktivnosti vojske u Republici Srpskoj bile vođene od strane vojske bez
10 ikakve veze sa bilo kojim organima civilne vlasti, uključujući i doktora
11 Karadžića?

12 O: Ne bih mogao da se izjasnim po tom pitanju. Znate, vojska je bila
13 izmještena na svoje položaje i ona je komunicirala slabo sa civilnim vlastima,
14 tako da u pojedinim regionima šta su radili, kako su vođ...vođene borbe nisam bio
15 baš upoznat i ne bih mogao da se o tome izjašnjavam.

16 P: A sada jedna druga tema, gospodine Mandiću. Časni sudija El Mahdi Vas
17 je pitao da li ste vjerovali informacijama sa televizije, kao što je rekao časni
18 Sud, televizije koja je govorila u ime Vlade. Recite, da li je bilo koji od
19 televizijskih kanala u tim prvim mjesecima rata uopće i tvrdio da oni govore u
20 ime Vlade?

21 O: Pa, mi smo imali samo jednu... jednu televiziju i jedan kanal i tri
22 reportera, jednog ministra za informisanje i nekoliko... i jedna kola koja smo
23 dobili, čini mi se, od televizije iz Beograda. A radio-televizija je bilo javno
24 preduzeće i jedinu komunikaciju smo mi kao Vlada imali preko ministra

25

26

27

28

29

30

1 informisanja sa tom kućom.

2 P: Možda da malo razjasnim moje pitanje, gospodine Mandiću. Ja Vas sad
3 ne želim pitati nešto o tom širem, težem području gdje se govori možda o
4 kontroli nad medijima, itd. Moje pitanje je: da li je taj televizijski program,
5 kada je iznosio svoje materijale, da li su se oni sami predstavljali kao
6 "govorimo u ime Vlade"?

7 O: Ne, ne. Nikada. Oni su samostalna bilo javno preduzeće. I to su bili
8 uglavnom ljudi koji su radili u zajedničkoj Radio-televiziji u Sarajevu,
9 istaknuti reporteri i radnici televizije, profesionalci.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Stewart, gledam na sat.

11 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, sa zadovoljstvom mogu reći da
12 je ovo moje posljednje pitanje, sat i ja smo u skladu.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite, gospodine Tieger.

14 G. TIEGER: [simultani prevod] Ja imam nekoliko pitanja, ali bolje da
15 pođemo na pauzu.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Onda ćemo poći na pauzu do
17 16.15h.

18 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Ustanite, molim.

19 ... Početak pauze u 15.48h

20 ... Sednica nastavljena u 16.21h

21 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Ustanite, molim. Izvolite sjesti.

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Prije nego što nastavimo, zamolio bih
23 predstavnika Sekretarijata da dodijeli broj pismu ostavke gospodina Žepinića.

24 G. STEWART: [simultani prevod] Zahvalan sam Vam, časni Sude, upravo sam
25 to spomenuo gospodinu Tiegeru.

26 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] To bi bio koji broj?

27 SEKRETAR: [simultani prevod] To bi bio broj D33 i D33.1 za prevod na
28 engleski.

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala, gospodine.

2 Izvolite, gospodine Tieger.

3 Dalje ispituje g. Tieger:

4 [Tužilac ispituje putem prevodioca]

5 P: Gospodine Mandić, u odgovoru na pitanje koje je postavio Sud, Vi ste
6 se pozvali na jedan incident tokom kojeg ste rekli da je sedam ili osam
7 ministara bilo uhapšeno od strane policije... pardon, vojske. Kada ste rekli da se
8 to dogodilo?

9 O: Ne sjećam se datuma, ali znam da se taj incident dogodio u... kad sam
10 govorio o odnosu civilne i vojne vlasti kol'ko je malo poštovano, odnosno malo
11 zavisila volja vojske od civilne vlasti, pa sam naveo taj primjer. Al' kad se to
12 dogodilo - ne mogu da se sjetim, znam da je bilo u toku rata. Ne znam, ne mogu
13 da odredim datum. Znam da je bilo to na... u predjelu Han Pijeska, odnosno
14 Romanije.

15 P: Da li je moguće da je to bilo 1994.?

16 O: Sasvim moguće, gospodine Tieger.

17 P: Vezano za informacije koje su davane predsjedniku ili Predsjedništvu
18 od strane vojske, juče smo nakratko govorili o zapisnicima sjednica
19 Predsjedništva i mislim da ste naveli da niste imali prilike da vidite takve
20 zapisnike ili da znate šta se u njima nalazilo o tome ko su članovi
21 Predsjedništva i koliko su redovito prisustvovali sastancima Predsjedništva.

22 O: Ja sam, čini mi se, rekao, gospodine Tieger, da n... da nisam bio
23 upućen u te e... zapisnike i ko je sve prisustvovao tim sjednicama - da, tačno.

1 P: Zaključujem da je takođe tačno da ne znate da li su zapisnici takvih
2 sjednica odražavali da li su vojne ličnosti, uključujući i članove Generalštaba,
3 obavještavali članove Predsjedništva o operacijama.

4 O: U pravu ste, gospodine Tieger.

5 P: Ili koji su članovi Predsjedništva bili prisutni kada su takvi
6 brifinzi održavani?

7 O: Ne, nisam upoznat.

8 P: Da li su vojni dokumenti bili prosljeđivani Vama na ruke takođe, tj.
9 Vama na znanje 1992. i 1993.? Pri tom mislim na izvještaje o dejstvima, o
10 borbenoj gotovosti, o stanju na terenu; dakle, općenito gdje se izvještava o
11 tome šta se dogodilo.

12 O: Ne.

13 P: Da li je, dakle, tačno da Vi niste bili upoznati sa mjerom u kojoj su
14 takvi dokumenti odražavali ciljeve ili planirane operacije, tj. u kojoj mjeri je
15 najviše rukovodstvo Republike Srpske bilo upoznato sa svime time?

16 O: U pravu ste, gospodine Tieger.

17 P: Niti o mjeri u kojoj su takvi dokumenti upoznawali najviše
18 rukovodstvo sa ishodom takvih operacija?

19 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, ovo meni sve liči na niz
20 potpuno istih pitanja, uzevši u obzir da je svjedok već rekao da takvi dokumenti
21 njemu nisu bili stavljani na znanje.

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Vaša pitanja su povezana sa onim što se
23 moglo iščitati iz dokumenata koji nikada nisu bili upućeni svjedoku. Dakle,

1 pretpostavljam da šta god da je bilo u dokumentima, on o tome ništa ne zna.

2 G. TIEGER: [simultani prevod] Razumijem, časni Sude.

3 P: Gospodine Mandiću, sudija El Mahdi Vam je postavio neka pitanja
4 vezana za srpsku televiziju, Vašu upoznatost s time šta je bilo na televiziji,
5 sa prirodom njihovih programa, pa bih u vezi s time htio da se pusti još jedna
6 presretnuta poruka.

7 G. TIEGER: [simultani prevod] Molim da se dodijeli sljedeći broj. Radi
8 se o presretnutoj poruci od 18. juna 1992, o razgovoru između gospodina Mandića
9 i gospodina Ninkovića. ERN broj je ET03282496.

10 P: Prije nego što počnem, recite, ko je gospodin Rade Ninković?

11 O: Radomir Ninković je bio jedan od radnika na televiziji, jedan od
12 urednika informativnog programa, a prije toga je bio pripadnik MUP-a, radio u
13 MUP-u Ilidža. Ako mislim... ako je to taj /nerazgovetno/.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, da li je to nova
15 presretnuta poruka?

16 G. TIEGER: [simultani prevod] Da.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U tom slučaju, molim da CD-ROM dobije
18 broj P465, transkript na B/H/S-u da dobije broj 465A, a prevod na engleski
19 465A.1.

20 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, uz sve dužno poštovanje,
21 osoba koja bi najbolje mogla odgovoriti na ovo je časni sudija El Mahdi.
22 Međutim, mi smo shvatili pitanje sudije El Mahdija kao pitanje koje nije bilo
23 upućeno u vezi sa srpskom televizijom u smislu televizijom iz Srbije.

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Znači, da razriješimo šta znači srpska
2 televizija.

3 G. STEWART: [simultani prevod] Da, to je upravo moje pitanje.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, ja sam Vas tako i razumio. Možda je
5 najbolje da sudija El Madhi to objasni.

6 SUDIJA EL MAHDI: [simultani prevod] Da, možda je najbolje tako.

7 Moje pitanje ticalo se ne neophodno...

8 Mikrofon radi, ja ću ponoviti svoje pitanje. Dakle, moje pitanje je
9 glasilo ovako: htio sam pitati svjedoka o njegovom mišljenju vezano za
10 vjerodostojnost informacija dobivenih iz nekoliko medija, a posebno od onih
11 medija koji su emitirani sa teritorija Republike Srpske. I ja se dobro sjećam da
12 je on spomenuo da je postojala jedna televizijska stanica koja je emitirala sa
13 Pala, tako da sam ja pitanje postavio u vezi konkretno sa pitanjem
14 vjerodostojnosti, tj. šta je on mislio o vjerodostojnosti te televizijske
15 stanice, te da li je znao da li je njom neko upravljao, ko je nju kontrolirao.
16 Mislim da je gospodin Mandić odgovorio na moje pitanje.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dakle, pitanje je da li se radilo o
18 televiziji Republike Srpske. Ako se to može nazvati srpskom, onda je to to.

19 G. STEWART: [simultani prevod] Nisam Vas razumio, časni Sude.

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Radilo se o televiziji Republike Srpske.
2 Onda, ta presretnuta poruka ako se odnosi na tu temu, pa sad, zvali mi to
3 Republikom Srpskom ili Srbijom -

4 G. STEWART: [simultani prevod] Postoji jasna razlika, jer ova
5 presretnuta poruka se ne tiče Republike Srpske.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ja to nisam vidio.

7 G. STEWART: [simultani prevod] Ja sam stigao pogledati, pa sam na taj
8 način u prednosti.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Zamolićemo gospodina Tiegera da nam kaže
10 da li se u tom presretnutom razgovoru razgovara o televiziji Republike Srpske,
11 jer sada ne razgovaramo o hrvatskoj, crnogorskoj televiziji, jer je pitanje koje
12 je postavio sudija El Mahdi ticalo se, da to tako kažem, srpske televizije
13 unutar Bosne i Hercegovine.

14 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, ja sam i ranije shvatio
15 pitanje sudije El Mahdija, kao i odgovor. Međutim, ja mislim da se tu zapravo
16 općenito radi o informacijama koje su emitirale obadvije strane. Općenito
17 govoreći, shvatio sam da se radi o relativnoj vjerodostojnosti i upletenosti
18 osoba o kojima je riječ ovdje. Međutim, kao prvo, mislim da se presretnuta
19 poruka tiče televizije Republike Srpske, a čak i da se ne tiče, mislim da bi
20 bilo korisno da se ima na umu da je pitanje malo šire od pitanja koja se tiču
21 samo Republike Srpske, nego informacije koje stižu sa obadvije strane.

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Najbolje da prepustimo sudiji El Mahdiju
2 da to riješi.

3 SUDIJA EL MAHDI: [simultani prevod] Gospodine tužioče, ja sam mislio da
4 sam jasno rekao da sam ja htio čuti stav svjedoka o informacijama koje su
5 emitirane iz Republike Srpske. Dakle, ja ću se složiti da je to bilo sve u
6 kontekstu kada smo razgovarali o medijima koji su emitirali različite vrste
7 informacija. Međutim, moje konkretno pitanje unutar ove šire teme je bilo
8 fokusirano konkretno na emitiranja televizije i radija, kao i na novine sa
9 teritorija Republike Srpske.

10 G. TIEGER: [simultani prevod] Ja se izvinjavam što širim temu. Međutim,
11 ova presretnuta poruka se tiče upravo toga.

12 G. STEWART: [simultani prevod] Na što se to točno misli? Na
13 vjerodostojnost? Ili, možda bi bilo bolje kada bismo samo neku naznaku dobili
14 umjesto da kažemo svjedoku o čemu se točno radi, da ne dobije sav kontekst. To
15 bi bilo dovoljno.

16 G. TIEGER: [simultani prevod] Tiče se točno pouzdanosti takvih
17 informacija, vjerodostojnosti informacija, a u vezi sa odgovorom svjedoka na
18 pitanja Vijeća i na sâm sadržaj.

19 SUDIJA EL MAHDI: [simultani prevod] Ali, o kojoj televiziji Vi sad
20 govorite? Emitiranju na kojoj televizijskoj stanici?

21 G. TIEGER: [simultani prevod] Televiziji Republike Srpske.

1 SUDIJA EL MAHDI: [simultani prevod] To i jeste srž stvari.
2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Mandiću, kada ste rekli da je
3 gospodin Ninković bio zaposlenik jedne televizijske stanice, koje to?
4 SVEDOK: To je srpska televizija na Palama. Televizija Republike Srpske
5 na Palama.
6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Možete nastaviti, gospodine Tieger.
7 G. TIEGER: [simultani prevod] U redu. Onda ćemo pustiti tu presretnutu
8 poruku kroz program *Sanction*.
9 [Sluša se presretnuti razgovor]
10 "Slađana: Halo?
11 Radmila: Samo malo. Halo? Dobar dan.
12 Slađana: Halo? Momenat samo, izvolite?
13 Radmila: Dobar dan, je l' srpska televizija?
14 Slađana: Izvolite, dobili ste.
15 Radmila: Srpsko Ministarstvo pravde ovde.
16 Slađana: Da.
17 Radmila: Samo momenat, ko je to, oprostite?
18 Slađana: Slađana pored telefona.
19 Radmila: Slađana, samo momenat.
20 Slađana: Da.
21 Radmila: Je l' mogu dobit' nekoga od urednika, ako je tu?
22 Slađana: Koga?

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

petak, 10.12.2004.

Predmet br. IT-00-39-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona, načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o izvornom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti usklađena s transkriptom na engleskom jeziku.

1 Radmila: Za ministra Mandića.
2 Slađana: Joj, nešto... slabo Vas čujem.
3 Radmila: Jednog od urednika. Ko je tu od urednika?
4 Slađana: Ne čuje se ništa, kolega govori na drugi telefon.
5 Radmila: Halo?
6 Slađana: Da.
7 Radmila: Da li je gospodin Božanić tu?
8 Slađana: Samo momenat.
9 Radmila: Ne čujem ništa. Priča ovaj na telefon, dere se i ona ništa ne
10 čuje.
11 Nepoznata govornica: Molim?
12 Radmila: Halo?
13 Nepoznata govornica: Ja?
14 Radmila: Dobar dan. Je l' me Vi čujete?
15 Nepoznata govornica: /nerazgovetno/ ...prekini razgovor, ne mogu ništa da
16 čujem.
17 Radmila: Molim Vas, nemojte prekidati pošto sam Vas jedva dobila.
18 Nepoznata govornica: Koga trebate?
19 Radmila: Ima li neko od urednika tu?
20 Nepoznata govornica: Od urednika?
21 Radmila: Da.
22 Nepoznata govornica: Samo malo, ko Vam treba od urednika?
23 Radmila: Pa, da li je gospodin Božanić il' neko... da li su tu?
24 Nepoznata govornica: Evo, samo malo.
25 Radmila: Ninković.
26 Nepoznata govornica: Evo, otišao je da zove.
27 Ninković: Molim?
28 Radmila: Halo, dobar dan.
29 Ninković: Dobar dan.
30

1 Radmila: Srpsko Ministarstvo pravde. Je l' to Ninković?
2 Ninković: E momenat. E ne čujem Vas.
3 Radmila: Ninkoviću!
4 Ninković: Ja?
5 Radmila: Zdravo, Radmila je.
6 Ninković: E, zdravo.
7 Radmila: Je l' me sad čuješ?
8 Ninković: Čujem.
9 Radmila: Evo ti ministra Mandića.
10 Ninković: Daj mi ga.
11 Momčilo MANDIĆ: Halo?
12 Ninković: Halo?
13 Momčilo MANDIĆ: Pa, đ... što me bolan jebeš svaki dan? Pa ka...
14 Ninković: Je...
15 Momčilo MANDIĆ: A?
16 Ninković: Pa, ne zna se Momo ko koga, jebi ga.
17 Momčilo MANDIĆ: Pa, šta radite Vi na televiziji tamo?
18 Ninković: Što šta radimo?
19 Momčilo MANDIĆ: Pa, radite l' išta?
20 Ninković: Pa, kako ne radimo, jebi ga.
21 Momčilo MANDIĆ: Slušaj, molim te.
22 Ninković: Reci.
23 Momčilo MANDIĆ: Ninkoviću, i... u... zarobili smo, između ostalog, nekol'ko
24 Turkinja.
25 Ninković: Ja?
26
27
28
29
30

1 Momčilo MANDIĆ: Koje, o...će da daju, voljni bi bili, a to ćemo naštimit'
2 ovdje, izjavu o... protiv Alije Iz...Izetbegovića.

3 Ninković: M-hm?

4 Momčilo MANDIĆ: Kako ih gura u smrt i ovo i ono. Pa, daj pošalji jednu
5 ekipu ovde u KP dom "Butmir"...

6 Ninković: U KP -

7 Momčilo MANDIĆ: ...da ih snime, znaš?

8 Ninković: Dobro.

9 Momčilo MANDIĆ: Znaš? I oni kažu: "Nama je to Alija...", ovo-ono i tako.
10 I, trebalo bi snimit', to bi bilo interesantno da damo večeras.

11 Ninković: Da ti kažem. Nije li to, onaj... naše domaće?

12 Momčilo MANDIĆ: Ja, Muslimanke, bolan.

13 Ninković: Aha.

14 Momčilo MANDIĆ: Turkinje.

15 Ninković: Izjavu protiv, je li?

16 Momčilo MANDIĆ: Ma ja, bolan.

17 Ninković: Reci mi, kako je na Dobrinji dole, kad si se već javio?

18 Momčilo MANDIĆ: Čistimo, jebi ga.

19 Ninković: A?

20 Momčilo MANDIĆ: Čistimo, dobro je.

21 Ninković: Pa, ima li uspjeha? Ima?

22 Momčilo MANDIĆ: Čuj, ima l' uspjeha?

23 Ninković: Je li?

24 Momčilo MANDIĆ: Kako bolan... kako te... kako to možeš pitat'? Ti mene
25
26
27
28
29
30

1 stvarno... ja ne znam, Ninkoviću, otkako si otiš'o u ove reportere i tim se
2 pičkicama okružio, ti si, bolan, izgubio smisao za realnost /nerazgovetno/.

3 Ninković: Jelde?

4 Momčilo MANDIĆ: Majke mi. /nerazgovetno/ ...jebaću ti majku, stare mi.

5 Ninković: E?

6 Momčilo MANDIĆ: Reci?

7 Ninković: Kome ću se dole javit'?

8 Momčilo MANDIĆ: /nerazgovetno/ ...Radmila će biti, nek' dođe neko do tri
9 s... d... odma' nek' krenu, dok je Radmila ovdje, u KP dom, pa ona će mene nać'.

10 Ninković: Dobro.

11 Momčilo MANDIĆ: Pa ćemo to smislit', znaš?

12 Ninković: Važi.

13 Momčilo MANDIĆ: Šta ima gore, reci mi?

14 Ninković: Ma, ništa, jebi ga. Evo, i ovo sad... frka nam je, onaj, na sve
15 strane slobodne teritorije... svak' traži... svak' traži da se snima, jebi ga.

16 Momčilo MANDIĆ: Jebi ga, Srbi oslobađaju a Vi možete stignut' da
17 snimate.

18 Ninković: Vrlo slabo te čujem, Momo.

19 Momčilo MANDIĆ: Srbi oslobo... oslobađaju, Vi slabo, ovaj, stižete da
20 snimate.

21 Ninković: E, jebi ga.

22 Momčilo MANDIĆ: Pa, ne znam. Pa ne radite ništa onda.

23 Ninković: Ma ne radimo - kurac.

24 Momčilo MANDIĆ: Ma ne radite.

25 Ninković: Ma radimo, Momo.

26 Momčilo MANDIĆ: Nemoj me zajebavat'.

27 Ninković: Nemoj zajebavat'.

1 Momčilo MANDIĆ: Hajde, pošalji ekipu.

2 Ninković: Dobro, buraz.

3 Momčilo MANDIĆ: Čujemo se.

4 Ninković: 'Ajde...

5 Momčilo MANDIĆ: Zdravo.

6 Ninković: ...zdravo."

7 G. TIEGER: [simultani prevod]

8 P: Gospodine Mandiću, da li je gospodin Ninković poslao ekipu da snimi
9 te zarobljene žene?

10 O: Ne sjećam se. Ali... ali ako jeste, onda je to bilo na televiziji,
11 vjerovatno su to dali.

12 P: Da li ste kasnije bili u kontaktu sa gospodinom Ninkovićem u neku
13 sličnu svrhu?

14 O: Pa, gospodin Ninković je bio... je inače iz Sarajeva i moj je
15 dugogodišnji poznanik. Pa, pošto je tih dana bila informativna borba između
16 srpske i muslimanske televizije, odnosno dvije televizije, jedan od tih načina -
17 pošto su inače i na drugoj strani dovođeni ljudi srpske nacionalnosti koje su
18 suprotno govorile ono što su o... što je htjela da čuje, odnosno što je bilo na
19 srpskoj strani - mi smo, odnosno ja sam na neki način htio da vratim to
20 muslimanskoj televiziji. I predložio sam Ninkoviću da - ne znam koje su dvije-
21 tri žene bile - da one kažu da ono što se događa nije dobro i da nije dobro što
22 Alija hoće svoju državu i rat. To je bio odgovor ustvari na -

23 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Mandiću, puno ste toga rekli,

24

25

26

27

28

29

30

1 a niste odgovorili na pitanje. Pitanje je bilo da li ste kasnije imali slične
2 kontakte ili druge kontakte, nisam siguran. Ali, Vi nam objašnjavate zbog čega
3 ste u ovom kontaktu bili.

4 SVEDOK: Da.

5 G. TIEGER: [simultani prevod]

6 P: Pitanje je bilo: da li ste imali slične kontakte sa gospodinom
7 Ninkovićem u slične svrhe?

8 O: Ne sjećam se.

9 G. TIEGER: [simultani prevod] To je sve, časni Sude. Zahvaljujem.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala, gospodine Tieger.

11 Gospodine Mandiću, ovim je završeno Vaše svjedočenje pred Međunarodnim
12 sudom. Želim Vam se zahvaliti ne samo što ste došli, nego što ste došli dvaput i
13 što ste odgovorili na sva pitanja strana, kao i na pitanja Vijeća. Želim Vam,
14 ponovo, sretan put kući.

15 Gospodine Tomiću, možda ste naporno intelektualno radili, međutim,
16 istovremeno mislim da taj težak rad Vas nije natjerao da puno uložite
17 aktivnosti, što naravno ni na koji način se ne odražava na sâm značaj Vaše
18 dužnosti.

19 Zamoliću poslužitelja da gospodina Tomića i gospodina Mandića sada
20 isprati iz sudnice.

21 SVEDOK: Ča...časni Sude, mogu li samo jednu rečenicu?

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Naravno, to ovisi o tome da li to na
23 neki način smeta našem postupku. Ali, u principu, možete reći, naravno.

24 SVEDOK: Samo da se zahvalim Vama i... i Tužilaštvu i Odbrani na
25 korektnosti, na strpljenju mojih podsjećanja. I nadam se da sam svojim
26
27
28
29
30

1 svjedočenjem doprineo da se sazna istina i ono što se stvarno događalo u to
2 vrijeme na području Bosne i Hercegovine. Hvala Vam puno.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala na tim riječima.

4 Molim poslužitelja da Vas izvede.

5 [Svedok se povlači]

6 [Pravni zastupnik svedoka se povlači]

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Predlažem da prvo prođemo kroz dokazne
8 predmete koji su uvedeni preko ovog svjedoka. Strane su dobile jedan spisak sa
9 dokaznim predmetima. Taj spisak počinje sa brojem P412, a završava sa P463.
10 Spisak je opis dokaznih predmeta koji su do sada ponuđeni na uvrštavanje. Da li
11 neko želi komentirati te dokazne predmete?

12 G. TIEGER: [simultani prevod] Osim što imamo jedan dodatni dokazni
13 predmet.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, time ćemo se pozabaviti. Ali, zar
15 nemamo opis za njega? Dakle, ima li kakvih tvrdnji?

16 G. STEWART: [simultani prevod] Sitnica nekoliko. Mislim da ću samo za
17 trenutak... P427. Prve četiri stranice onog što vidimo na engleskom nemaju
18 odgovarajući B/H/S dio, dakle nedostaju nam četiri stranice na B/H/S-u. Zatim,
19 428 -

20 [Odbrana se savetuje]

1 G. STEWART: [simultani prevod] Tu imamo pitanje sa prevodom vezano za
2 P428, to je preneseno Tužilaštvu 24. novembra. Dakle, oni znaju. To je
3 neriješeno. Također, u vezi sa 429.A, to je transkript jedne presretnute poruke.
4 Također pitanje prevoda koje nije riješeno i također smo to prenijeli
5 Tužilaštvu, ali 30. novembra.

6 Dakle, mislim da je to sve, to su jedina neriješena pitanja.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ja na spisku imam P428 -

8 G. STEWART: [simultani prevod] Mislim da je to već na neki način
9 riješeno, bar nešto od toga.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ima li komentara od Tužilaštva, a u vezi
11 s ovim dokaznim predmetima?

12 G. TIEGER: [simultani prevod] Što se tiče prve dvije stavke mislim da
13 neće biti problema, posebno što se tiče ovog 428, greška je bila u pogrešnom
14 prevodu naslova. Mislim da se to samo treba izmijeniti i to je sve.

15 Ja sada ne mogu ništa reći o 429.A. Koliko se ja sjećam... Ustvari, ne
16 sjećam se dobro, ali mislim da nije bilo neko jako sporno pitanje. Međutim,
17 moraću o tome porazgovarati sa gospodinom Stewartom. To je, u svakom slučaju,
18 jedna stvar koja je još neriješena. Međutim, mislim da nije bilo nekih velikih

1 problema kod rješavanja prevodilačkih problema i ne predviđam da će ih biti.

2 G. STEWART: [simultani prevod] Slažem se.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Onda ćemo čuti od strana u vezi sa
4 neriješenim pitanjima vezanim za prevod.

5 G. STEWART: [simultani prevod] Možda bi gospodin Tieger mogao se
6 odlučiti da li razgovarati o tome sa mnom ili nekim ko to razumije.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A što se tiče dokumenta P419, gdje je
8 potreban primjerak B/H/S-a koji će dati Tužilaštvo, da li je to u međuvremenu
9 predano?

10 G. STEWART: [simultani prevod] Mi smo to dobili.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pitam se da li je i Tajništvo to dobilo.
12 Koliko ja vidim, mi imamo samo verziju na engleskom. Dakle, još uvijek -

13 Dokazni predmeti P412, pa sve do i uključivši P426 sada se uvrštavaju u
14 spis. Jedna primjedba je da P419 još uvijek treba predati Tajništvu u verziji na
15 B/H/S-u. P427, 428 i 429.A, kao i A.1, Vijeće će o uvrštavanju donijeti odluku
16 nakon što strane se obrate Vijeću sa svojim ishodom dogovora.

17 P429, to je CD, se uvrštava u spis pod uvjetom da problem vezan za 429.A
18 rezultira time da postoje uvjeti za uvrštavanje.

1 Zatim, P430 do zaključno P463, uključujući sve prevode, se uvrštavaju u
2 spis.

3 A sada ću se pozabaviti novim dokaznim predmetima.

4 [Pretnosno veće i sekretar se savetuju]

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dakle, kao prvo, P464, to je dokument
6 Srpske Republike Bosne i Hercegovine, Ministarstva unutrašnjih poslova, SJB Novi
7 Grad, Ilidža, stanica milicije Kula od 25. maja 1992., broj 10/92 - dobija broj
8 464, a 464.1 je za prijevod. Zatim dokument P465, to je presretnuta poruka od
9 18. juna 1992. između doktora Mandića i gospodina Ninkovića, CD tek treba biti
10 dostavljen. P465.A će biti prevod na B/H/S-u a A.1 prevod na engleski.

11 A dokument D32 je pismo ostavke gospodina Žepinića od 4. aprila 1992.
12 Prevod će dobiti oznaku D32.1 /u engleskom transkriptu: "D33.1"/.

13 Oni su uvršteni u spis.

14 Izvolite, gospodine Tieger.

15 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, dokument P466 bi bio dokument
16 za koji se strane slažu da treba uvrstiti. Riječ je o dokumentu kojim se
17 potvrđuje autentičnost vezano za broj presretnute poruke.

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Jesmo li dobili taj dokument? Koliko sam
19 ja shvatio, strane se slažu, pa na taj način kažem da je i P466 također sada
20 uvršten u spis.

21 Nakon što smo se sada pozabavili sa dokaznim predmetima, hoću da se sada
22 pozabavimo odlukom vezano za svjedoke prema pravilu 92bis. To je usmena odluka,
23 a biće potrebno neko vrijeme da se pročita.

24 To je odluka o dvije grupe svjedoka prema pravilu 92bis. Ja nakratko
25
26
27
28
29
30

1 podsjećam da Vijeće ima dva podneska Tužilaštva za uvrštavanje dokaza prema
2 pravilu 92bis. Prvi je bio podnesen 6. juna 2003, i to je takozvani sedmi
3 podnesak, a drugi je podnijet 9. januara 2004., a to je osmi podnesak.

4 Vijeće je opisalo proceduralnu istoriju pravila 92bis od strane
5 Tužilaštva u svojoj odluci od 7. aprila 2004. Nema razloga da se to ovdje
6 ponavlja. Ja bih samo dodao da su se 28. septembra 2004. strane sastale sa
7 pravnim savjetnikom Vijeća i dogovorile o programu kako će se rješavati
8 preostali 61 svjedok o bazi zločina u četiri grupe i to je odluka koja se odnosi
9 na dvije grupe.

10 Želio bih da naglasim da je Vijeće razmotrilo samo materijal koji je
11 identificiran od strane Tužilaštva u aneksima 7. i 8. podneska, i u listi
12 svjedoka prema 92bis podnijetoj 24. marta 2003. Vijeće je primijenilo pravne
13 standarde koji su iznijeti u odluci od 7. aprila 2004.

14 Vijeće je odlučilo da izloži sadašnju odluku usmeno iz razloga
15 ekspeditivnosti. Strane treba da budu sigurne da je Vijeće razmotrilo njihove
16 podneske u svakom detalju. Vijeće je, kao i uvijek, provjerilo sve materijale
17 koji su predloženi za uvrštavanje, čak i kada Optužba nije ulagala nikakve
18 prigovore.

19 U nekoliko prilika, pažnja Tužilaštva je bila skrenuta na činjenicu da
20 informacije koje ima Vijeće o zaštitnim mjerama koje su potrebne za svjedoke
21 prema pravilu 92bis nisu kompletne. Iz tog razloga, ovdje ću spominjati svjedoke
22 po njihovoj "KRAJ" šifri.

23 Sada bih zamolio predstavnika Sekretarijata da stranama preda liste na
24
25
26
27
28
29
30

1 kojima se nalaze imena nekih od svjedoka prema pravilu 92bis, na koje ću se
2 pozivati u ovoj odluci. A na spisku se takođe vidi i "KRAJ" šifra za te
3 svjedoke.

4 Skrećem Vam pažnju na činjenicu da spisak koji vidite ima jednu praznu
5 kolonu za dokazni broj koji treba da se dodijeli svakom svjedoku, a to će se
6 uraditi jednom drugom prilikom. Vijeće je navelo dokumentarne stavke koje idu uz
7 svakog od svjedoka. Ono što mi predlažemo jeste da te stavke predoči tužilac u
8 jednoj konačnoj verziji, uključujući i redigovanja, kako ih budemo nalazili na
9 spisku i kako se trebaju proslijediti sekretaru u ovom predmetu. A, nakon toga,
10 te stavke će tada dobiti identifikacijske brojeve, dokazne brojeve ili
11 /?brojeve/ tabulatora. Ali, to je sljedeća sesija o tekućim pitanjima.

12 Prvo ću se baviti sa svjedocima u vezi s kojima je Obrana navela da
13 njihovo svjedočenje može biti prihvaćeno bez unakrsnog ispitivanja. To su KRAJ
14 318, KRAJ 026, KRAJ 612, KRAJ 335, KRAJ 562, KRAJ 034, KRAJ 057, KRAJ 051, KRAJ
15 015, KRAJ 281, KRAJ 133, KRAJ 003, KRAJ 139, KRAJ 141, KRAJ 469, KRAJ 321 i KRAJ
16 148.

17 Svjedočenja ovih svjedoka, kao što se vidi na materijalu koji je
18 podijeljen - uključujući i redigovanja, takođe prikazana na tom materijalu -
19 odgovara zahtjevima prihvatljivosti prema pravili 92bis i stoga se prihvataju.
20 Vijeće ne zahtjeva da se ti svjedoci pojavljuju pred Sudom.

21 Vezano za svjedoka KRAJ 051, Vijeće skreće pažnju stranama na činjenicu
22 da se nije slijedila sugestija Obrane vezano za jednu redakciju. Ovo predloženo
23 redigovanje koje se naznačuje na materijalu koji je podijeljen, njemu se
24 protivilo i Tužilaštvo. Vijeće je razmotrilo da li ostavljanje ove rečenice
25
26
27
28
29
30

1 nužno traži da se ovaj svjedok pozove za unakrsno ispitivanje; zaključak Vijeća
2 je da nema potrebe da se taj svjedok pojavi.

3 Sada se okrećem svjedocima za koje je Vijeće odlučilo da se pozovu za
4 unakrsno ispitivanje. Tri su takva svjedoka u ove dvije grupe koje sad
5 razmatramo. Njihova imena i vezani materijali nisu navedeni u materijalu.
6 Dokumenti koji su vezani za ova tri svjedoka će dobiti identifikacijski broj
7 dokaznog predmeta ili tabulatorski broj, zavisno od daljih prigovora, u vrijeme
8 kada budu pozvani na unakrsno ispitivanje.

9 Ta tri svjedoka koji će se pozvati – ovdje ponovo navodim šifru KRAJ iz
10 razloga koji sam ranije naveo – su:

11 KRAJ 458. Vijeće je našlo da svjedočenje ovog svjedoka odgovara
12 zahtjevima prihvatljivosti prema pravilu 92bis. Vijeće smatra da reference na
13 optuženog koje su sadržane u tom materijalu ne mogu biti interpretirane kao da
14 se odnose na neki relevantan način na djela ili ponašanja optuženog. Svjedočenje
15 ovog svjedoka odnosi se na događaje prije navodnog preuzimanja opštine Banja
16 Luka, na operacije Stanice javne bezbjednosti Banja Luka i Centra javne
17 bezbjednosti Banja Luka, uključujući i njihove procedure izvještavanja
18 Ministarstvu unutrašnjih poslova i na aktivnosti rukovodstva SDS-a u Banja Luci.
19 Po mišljenju Vijeća, optuženi bi trebao da ima priliku da unakrsno ispita
20 svjedoka 458 po tim pitanjima.

21 KRAJ 063. Vijeće zaključuje da Tužilaštvo sada traži uvrštavanje
22 transkripata jedino iz predmeta *Stakić*. Vijeće nalazi da predloženo svjedočenje
23 tog svjedoka odgovara zahtjevima o prihvaćanju. Prema pravilu 92bis, Vijeće
24
25
26
27
28
29
30

1 smatra da reference na optuženog sadržane u tom materijalu ne mogu da se
2 interpretiraju kao da je povezano na relevantan način na djelo ili ponašanje
3 optuženog. Vijeće ne vidi nikakav razlog da se uvrsti u spis bilo koji dio ovog
4 transkripta iz predmeta *Stakić* koji nije već označen od strane Tužilaštva, ali
5 može ponovo da razmotri poziciju o specifičnim dijelovima tog transkripta kada
6 ih identifikuje i objasni Obrana. Vijeće je odlučilo da bi bilo prikladno da se
7 dopusti unakrsno ispitivanje svjedoka 063 u malom opsegu specifičnih tema koje
8 nisu vezane za svjedočenje o bazi zločina. Obrana se poziva da obavijesti Vijeće
9 o specifičnim temama o kojima želi da unakrsno ispita svjedoka, i to treba da
10 učini do 24. januara 2005. Tužilaštvo treba da čeka uputstva Vijeća po tom
11 pitanju.

12 KRAJ 428. Vijeće uvrštava u spis izjave zato što odgovaraju zahtjevima
13 pravila 92bis. Vijeće dopušta unakrsno ispitivanje, osim u slučaju da se
14 Tužilaštvo složi da rediguje onaj dio izjave koji smješta optuženog u fabriku
15 tekstila. Vijeće napominje da je taj dio svjedočenje iz druge ruke, da je
16 relativno nejasan i da treba dodatnu potvrdu i dalju konkretizaciju da bi se
17 moglo uklopiti na značajan način sa dokazima Tužilaštva kako su do sada bili
18 prezentirani. Tužilaštvo se poziva da obavijesti Vijeće o svom stavu po tom
19 pitanju do 24. januara 2005.

20 I na kraju, strane se sjećaju da je svjedočenje drugog svjedoka iz prve
21 grupe svjedoka, svjedoka sa brojem KRAJ 629, bilo uvršteno nakon unakrsnog
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 ispitivanja vezano za usmenu odluku Vijeća od 3. novembra 2004., a relevantne
2 strane transkripta su 8032 i 8033.

3 Sada prelazim na svjedoke čije svjedočenje treba biti uvršteno bez
4 unakrsnog ispitivanja, uprkos argumenata Tužilaštva koji su ukazali na suprotno.
5 Naći ćete imena na spisku koji Vam je dao predstavnik Sekretarijata, a to su
6 svjedoci KRAJ 032, KRAJ 087, KRAJ 652, KRAJ 552, KRAJ 336, KRAJ 341, KRAJ 019,
7 KRAJ 124 i KRAJ 029.

8 Vijeće nalazi da Obrana nije utvrdila dovoljnu osnovu da opravda
9 unakrsno ispitivanje ovih svjedoka. Tamo gdje predloženi materijal uključuje
10 transkripte, Vijeće nalazi da su svjedoci bili dovoljno unakrsno ispitivani u
11 prethodnim postupcima vezano za teme koje je spomenula Obrana. Tamo gdje se
12 Obrana žali na nejasnoću, nepreciznost ili svjedočenje iz druge ruke, Vijeće
13 zauzima poziciju da u tim konkretnim slučajevima te navodne slabosti mogu
14 uticati na težinu koja će se dati dokazima, ali ne na njihovu prihvatljivost.
15 Vijeće zbog toga, svjesno nedostataka dokaza u nekim aspektima, prihvata
16 /?svjedočenje/ gore navedenih svjedoka bez da zahtjeva da se pojave za unakrsno
17 ispitivanje.

18 Zaključujem time što ću napomenuti da je Tužilaštvo nedavno skinulo
19 svjedoka 545 sa spiska svjedoka koji će svjedočiti viva voce i dodalo ga na
20 listu svjedoka prema pravilu 92bis za Banja Luku. Pošto Vijeće još nije dobilo
21 zahtjev za 92bis za ovog svjedoka, neće govoriti o podnesku te strane dok ona ne
22 bude podnijela taj zahtjev. Što se tiče svjedoka broj KRAJ 079 iz opštine Gacko,
23 Vijeće shvata da Tužilaštvo još uvijek razmatra koji materijal da predloži

1 za uvrštavanje u skladu sa pravilom 92bis.

2 To je odluka vezano za prve dvije grupe svjedoka prema pravilu 92bis.

3 [Sudije većaju]

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Što se tiče sljedećeg proceduralnog
5 pitanja, zamoliću sudiju El Mahdija da se obrati stranama.

6 SUDIJA EL MAHDI: [simultani prevod] Zahvaljujem se, gospodine
7 predsjedavajući, što ste mi prepustili riječ. Želio bih nešto izjaviti. Ovo
8 upućujem stranama:

9 Nakon što sam obavijestio Vijeće, želim osobno da obavijestim i strane o
10 mojoj odluci da se povučem iz ovog predmeta sa stupanjem moje odluke na snagu
11 14. januara 2005 godine. Ja smatram da strane imaju pravo da znaju zbog kojih
12 razloga sam ja donio tu odluku a, moram priznati, nije to bilo lako. Ali, to je
13 jedina moguća odluka koja garantira da postupak se nastavi na najbolji mogući
14 način.

15 Kao što znate, moj mandat stalnog sudije Međunarodnog suda ističe krajem
16 novembra 2005. godine. Nakon tog datuma, ja prema Statutu nemam uvjete za to da
17 nastavim zasjedati kao jedan od sudaca Međunarodnog suda. Prema tome, uzevši u
18 obzir postupak i pravila kojih se držim, ja mislim da je veoma mala vjerojatnost
19 da će izvođenje dokaza i izricanje presude biti obavljeno prije kraja novembra,
20 pa sam iz tog razloga odlučio da se povučem iz ovog predmeta.

21 Svjestan činjenice da ću morati otići sa Međunarodnog suda prije nego
22 što završi ovo suđenje, ja sam odlučio - iz osobnih razloga, iz profesionalne

1 etike i u interesu pravde – da to uradim sada, a da ne čekam do kraja mog
2 mandata. Po mom mišljenju, to je jedina odluka koja omogućava da budemo sigurni
3 u to da će postupak nastaviti se voditi na zadovoljavajući način, kao i da će se
4 fundamentalna prava gospodina Krajišnika poštivati na taj način da suđenje bude
5 fer, kao što je garantirano Statutom.

6 Prije nego što vratim riječ predsjedniku Vijeća, htio bih izraziti moju
7 zahvalnost predstavnicima strana, njihovim pomoćnicima i timovima, kao i
8 predstavnicima Tajništva, prevodiocima i drugom osoblju koje pruža pomoć Vijeću.
9 Također bih želio prenijeti svima, kao i gospodinu Krajišniku, moje najiskrenije
10 želje za sretnu Novu godinu.

11 Zahvaljujem se predsjedniku.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Zahvaljujem se i ja Vama, sudija El
13 Mahdi. Htio bih da prekinemo s radom za nekoliko minuta, nakon čega ćemo se po
14 našem povratku obratiti stranama. Ja ću se obratiti u svojstvu predsjedavajućeg
15 sudca prema pravilu 15*bis*. Prekid od pet minuta.

16 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Molim ustanite.

17 ... Kratka pauza počela u 17.17h

18 ... Sednica nastavljena u 17.25h

19 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Ustanite, molim. Izvolite sjesti.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Kao što sam rekao prije pauze, htio bih
21 se obratiti stranama u svojstvu predsjedavajućeg sudca prema pravilu 15*bis*(C).
22 Predsjedavajući sudija je onaj koji odgovara predsjedniku Međunarodnog suda.

23 Zamolio sam sudca Canivella da mi se pridruži u ovom trenutku, jer bismo
24 mi mogli, naglašavam "mogli", se naći u situaciji gdje bismo nas dvojica sudaca
25 morali da razmotrimo, da donesemo odluku u skladu sa pravilom 15*bis*(D). Dakle,

1 odluku da nastavimo sa postupkom pred ovim Pretresnim vijećem sa sudcem koji bi
2 bio zamjenski. Prema tome sam smatrao da je važno da sudija Canivell bude ovdje
3 kako ne bi propustio nijednu riječ vezanu za sadašnju situaciju.

4 Vijeće, kao i ja osobno, smo razmotrili tumačenje pravila 15bis(C), a
5 konkretnije riječi: "Iz razloga što nije ponovno izabran" ili, malo kasnije: "Iz
6 bilo kog razloga." Pitanje je da li ta fraza uključuje situaciju u kojoj se
7 predviđa da to što on neće biti ponovno izabran onemogućiti sudcu da zasjeda u
8 predmetu sve do trenutka dok se ne donese presuda. Ne postoji realistično
9 očekivanje da će presuda nakon izvođenja dokaza obiju strana biti donesena do
10 isteka mandata sudije El Mahdija. Ne bi imalo nikakvog smisla, ne bi bilo u duhu
11 pravila 15bis, nego bi čak, po mišljenju ovog Vijeća, to bilo protivno
12 interesima optuženog kao i interesima pravde, ako bi sudija El Mahdi i dalje bio
13 kao jedan od sudaca u ovom predmetu, znajući da je vjerojatno da na kraju neće
14 moći sudjelovati u donošenju presude u predmetu.

15 Rekao sam da to ne bi imalo smisla. Rekao sam da bi to bilo protiv duha
16 Pravilnika, da bi bilo protivno interesima, i to bez obzira na to da li će
17 Vijeće nastaviti s radom sa zamjenskim sudcem ili da li ćemo se odlučiti za to
18 da ponovo u potpunosti saslušamo izvođenje dokaza u ovom predmetu.

19 U slučaju da nastavimo sa zamjenskim sudcem, bilo bi od velikog značaja
20 da novi sudac vidi što je moguće /?više/ od onog što je bilo izvedeno kao dokazi
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 i to direktno saslušavši dokaze koji će biti predloženi. Zamjena sudca El Mahdija
2 bi - dakle, pod takvim okolnostima - se trebala izvršiti što je moguće prije. U
3 slučaju da se ponovo počne sa saslušavanjem strana u izvođenju dokaza, ne bi
4 bilo nikakvog razloga da se dalje čeka i slušaju oni dokazi koji ne mogu pomoći
5 sudcima da donesu odluke.

6 Ja sam razgovarao o situaciji i sa sudcem El Madhijem i ja sam upoznat
7 sa njegovim stavom i odlukom koja je čvrsto utemeljena u njegovoj savjesti i
8 profesionalnoj etici. Naime, da zbog toga što nije ponovno izabran on neće moći
9 nastaviti biti jedan od sudaca u predmetu *Krajišnik* nakon isteka njegovog
10 mandata sredinom novembra 2005.

11 Zbog toga, ja kao predsjedavajući sudac sam sada suočen sa situacijom
12 gdje jedan sudac koji nije u mogućnosti zbog toga što nije izabran - u
13 kombinaciji sa onim dijelom pravila 15bis C) koji se tiče "ili nekog drugog
14 razloga" - da nastavimo zasjedanje u ovom predmetu koje smo saslušali samo u
15 jednom dijelu, a za koji je najvjerojatnije da neće biti kratkog trajanja.
16 Pravilo 15bis(C) nalaže mi da o toj situaciji izvijestim predsjednika
17 Međunarodnog suda.

18 S obzirom da je izvođenje dokaza već počelo u ovom predmetu,
19 predsjedavajući ne može naložiti nastavak postupka sa novim sudcem ako se
20 optuženi s time ne složi. Ja bih želio u svoj izvještaj uključiti i odgovor na
21 pitanje da li je optuženi spreman da dâ svoju potvrdu da se nastavi sa radom.
22 Želio bih da odgovor na to moje pitanje nama bude dostavljeno najkasnije u
23 utorak koji slijedi.

24 Želim skrenuti pažnju stranama na član 15bis(D). Možda najbolji način da
25 to napravim je da ga jednostavno pročitam: "Ako u okolnostima opisanim u zadnjoj
26 rečenici stava (C) optuženi uskrati pristanak, preostale sudije mogu ipak

1 odlučiti da nastave postupak pred Pretresnim vijećem sa sudijom koji će
2 zamijeniti odsutnog sudiju ako, uzevši u obzir sve okolnosti, jednoglasno
3 ocijene da bi to bilo u interesu pravde. Na tu odluku bilo koja od strana može
4 izjaviti žalbu direktno punom sastavu Žalbenog vijeća. Ako se žalba ne izjavi
5 ili Žalbeno vijeće potvrdi odluku Pretresnog vijeća, predsjednik u postojećem
6 sastav Vijeća imenuje sudiju koji može postati članom Vijeća tek nakon što
7 potvrdi da se upoznao sa spisom postupka. Prema odredbama ovog stava, može se
8 izvesti samo jedna zamjena."

9 Vijeće je donijelo odluku da nema namjeru slušati dalje izvođenje dokaza
10 u ovom predmetu dok se ne donesu sve neophodne odluke prema pravilu 15bis.
11 Praktično govoreći, to znači sljedeće: u slučaju da se ponovo počne sa
12 izvođenjem dokaza otpočetka, onda bi početak suđenja bio zakazan za datum nedugo
13 nakon formalnog stupanja na snagu povlačenja sudije El Mahdija – dakle, 14.
14 januara – što znači da bi onda početak izvođenja dokaza počeo u trećem ili
15 četvrtom tjednu 2005. godine, dakle u tjednu koji počinje ili 17. ili 24.
16 januara 2005.

17 U slučaju da Vijeće nastavi sa saslušavanjem izvođenja dokaza, sa ili
18 bez pristanka optuženog – a u ovom drugom slučaju značilo bi da Žalbeno vijeće
19 mora donijeti odluku – novopostavljeni sudija bi morao potvrditi da se upoznao
20 sa spisom postupka. A ja ne očekujem da bi takva potvrda mogla biti izrečena
21 prije šestog tjedna u 2005. godini, ako ne i kasnije. Tek tada bi se u tim
22 okolnostima moglo nastaviti sa izvođenjem dokaza.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

petak, 10.12.2004.

Predmet br. IT-00-39-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona, načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o izvornom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti usklađena s transkriptom na engleskom jeziku.

1 U slučaju da bilo koja od strana ima neku argumentaciju koju želi
2 iznijeti sada u vezi s ovim što sam ja rekao, molim da to urade, a ako ne, htio
3 bih prvo... Trebao bih reći "od optuženog", jer u Pravilniku ne kaže "od Odbrane".
4 Ali pretpostavljam, gospodine Krajišnik, da u ovoj sada situaciji ćete se ipak
5 posavjetovati sa Vašim odvjetnikom, jer je Vaš tim Obrane u poziciji da Vas
6 najbolje upozna sa svim posljedicama situacije u kojoj se nalazimo. Međutim,
7 htio bih da mi kažete da li ćete Vaš odgovor dati pismenim putem ili će Vaš
8 odvjetnik i Vi nam na moje pitanje odgovoriti ovdje u sudnici, a to bi onda bilo
9 zakazano za kasnije, sljedeći utorak.

10 G. STEWART: [simultani prevod] Ja, kao zastupnik gospodina Krajišnika,
11 govorim u njegovo ime u ovom predmetu. Mi smo nakratko porazgovarali o tome.
12 Međutim, časni Sude, dozvolite mi da samo prije toga kažem. Oprostite, meni je
13 sasvim jasno zbog čega sudija El Mahdi nije ovdje prisutan, ali ja sam siguran
14 da će on pročitati ovaj transkript ili da će mu to neko prenijeti. Želimo da
15 izrazimo naše žaljenje u ime cijelog tima Obrane da jedan sudac koji je prema
16 nama postupao sa jednim izuzetnim poštovanjem se povlači iz ovog predmeta.
17 Međutim, nama je jasno da je to u potpunosti u skladu sa njegovim izuzetnim
18 profesionalnim integritetom i jasno nam je zbog čeka je poduzeo te korake.
19 Veoma bismo rado znali da je sudija El Mahdi to čuo, da mu je to neko prenio.
20 Ovo je jedna od rijetkih situacija kada možemo iznijeti naš vlastiti stav, pa
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 bih želio da mu sada izrazim naše najbolje želje u ovom smislu.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Stewart, ja ću se pobrinuti da
3 Vaše riječi ne samo budu dostavljene u ured sudije El Mahdija, nego da njegova
4 pažnja bude usredotočena na te riječi.

5 G. STEWART: [simultani prevod] Ja samo želim da to poštivanje koje smo
6 mi osjetili, da je to nešto što i gospodin Krajišnik također dijeli s nama.

7 Dakle, sada kada sam to rekao, iz praktičnih razloga jasno mi je da
8 želite da se pozabavimo pitanjem koje je pred nama. U utorak neće biti problem,
9 pod uvjetom da nam se omogući dovoljno vremena da imamo sastanak sa gospodinom
10 Krajišnikom. Nije običaj da bude problema, ali se u nekoliko slučajeva dogodilo -
11 a s obzirom na važnost ovog pitanja - ako bude bilo kakvih poteškoća, možda
12 bismo mogli urgirati na to da nam neko pomogne da preskočimo te probleme. Mi smo
13 razgovarali sa gospodinom Krajišnikom. Naravno, treba objasniti sve složenosti
14 pravilnika i različitih značenja koje bi to moglo zauzeti, ali bismo svakako
15 željeli razgovarati potpunije sa gospodinom Krajišnikom, kao što ste napomenuli.
16 U svakom slučaju, nemam više što dodati. No, bilo kako bilo, što god da se
17 odluči, mislim da bi bilo zbog zapisnika dobro da se to dostavi pismenim putem.

1 Međutim, to je možda jedna od onih stvari koju bismo mogli razriješiti tokom
2 sljedećih dana.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ostaviću Vama, gospodine Stewart, da
4 obavijestite Vijeće da li će biti potrebe da imamo saslušanje. Naravno,
5 najvažnije je da li će se dati pristanak ili ne.

6 G. STEWART: [simultani prevod] Naravno, časni Sude.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dakle, kada budem izvještavao
8 predsjedavajućem, ako ne postoji neka druga /kako je prevedeno/. U potpunosti je
9 na optuženom da odluči o tome. Ako iz nekog drugog razloga ne smatrate nužnim da
10 slušate bilo kakve druge podneske vezano za to pitanje, ja sam sasvim spreman da
11 za to odredim saslušanje. Ali, onda ću čekati dok Vi ne naznačite da biste
12 željeli da imate usmeno saslušanje, a ne da pošaljete pismeni odgovor.

13 Gospodine Krajišnik, kao prvo, daću Vam priliku da kažete nešto, samo da
14 Tužilaštvo nešto kaže.

15 G. HARMON: [simultani prevod] Ne, časni Sude.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Krajišnik... kada sam gledao
17 negdje drugdje... Da li biste željeli da se obratite meni, kao predsjedavajućem
18 sudcu s kojim je zajedno sudija Canivell? Izvolite.

19 OPTUŽENI: Pa ja bih... ja sam mislio da će sudija El Mahdi doći, vratit'

1 se. Ali, kol'ko sam razumio, da se on više neće vratiti da predsjedava. Ja samo
2 želim da vam... da vas zamolim da mu prenesete moju zahvalnost što je pomno pratio
3 cijeli proces. Ovo nije kurtoazna zahvalnost. Imao sam zadovoljstvo slušajući ga
4 s koliko je pažnje postavljao pitanja da bi se utvrdila istina i ja mu želim
5 mnogo zdravlja i sreće i da - pogotovo što više nije sudija - da provede ostatak
6 života uz najbolju i najljepše svoje trenutke.

7 Ono što želim da vas pitam, možda je neuobičajeno. Ja sam konzervativan
8 i teško mi dođe kada j... kada napuštaju ljudi s... s... kojim se družim cijelo
9 vrijeme - ako tako mogu da kažem, da uzmem sebi za pravo - da li je uobičajeno,
10 ja bi htjeo /sic/ jedan mali poklon da pošaljem gospodinu El Mahdiju? To je
11 jedan kurtoazni... pogotovo što nije sudija, jer stvarno je cijelo vrijeme, vrlo
12 korektno cijelo vrijeme vodio ovaj proces. Ako je to ne...neuobičajeno, izvin'te
13 što sam to predložio i zahvaljujem se još jednom.

14 A što se tiče ovo što je predložio sudija... gospodin Stewart, ja dijelim
15 mišljenje i svakako da ćemo se posavjetovati i na kraju dat' vam odgovor u
16 određeno vrijeme. Hvala.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala, gospodine Krajišnik. Vi ste me
18 pitali da li je uobičajeno dati neki dar. Mogu odgovoriti na ovo pitanje sa
19 jasnim "ne". Čak bih rekao da to ne samo da nije uobičajeno, već postoji
20 nekoliko razloga o kojima se može pomisliti zbog čega to ne bi trebalo uraditi.
21 Ja Vas pozivam da to prodiskutujete sa svojim zastupnicima, da onda konačno
22 odlučite o tome. Ono što sam čuo između redova ovoga što ste rekli - mislim da
23 je to takođe izraženo i u Vašem pitanju meni da li bi taj dar bio uobičajen ili
24 ne - to je ustvari iskrenost onoga što ste Vi izrazili, a to je Vaša zahvalnost

1 i Vaše cijenjenje načina na koji je sudija El Mahdi radio i nastaviće da radi na
2 ovom predmetu do 14. januara. No, osim riječi koje će biti u pisanom obliku i
3 koje će do njega doći i ne samo, kao što sam obećao gospodinu Stewartu, da ću se
4 ja lično pobrinuti da ih ne samo dobije, već da mu se skrene pažnja na to. Ja ću
5 tome dodati, kao moj lični utisak, da ste Vi te riječi izgovorili s velikom
6 iskrenošću, iz dubine srca.

7 Mislim da smo sada se pozabavili sa proceduralnim pitanjem, iako je
8 možda suviše malo nazvati to samo proceduralnim pitanjem.

9 Završavamo s radom i nastavljamo bilo idućeg utorka u vrijeme koje će
10 biti najavljeno kasnije ili u neko vrijeme u januaru, a ja stranama ne mogu da
11 kažem kada tačno.

12 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Ustanite, molim.

13 ... Sednica završena u 17.46h, *sine die*.